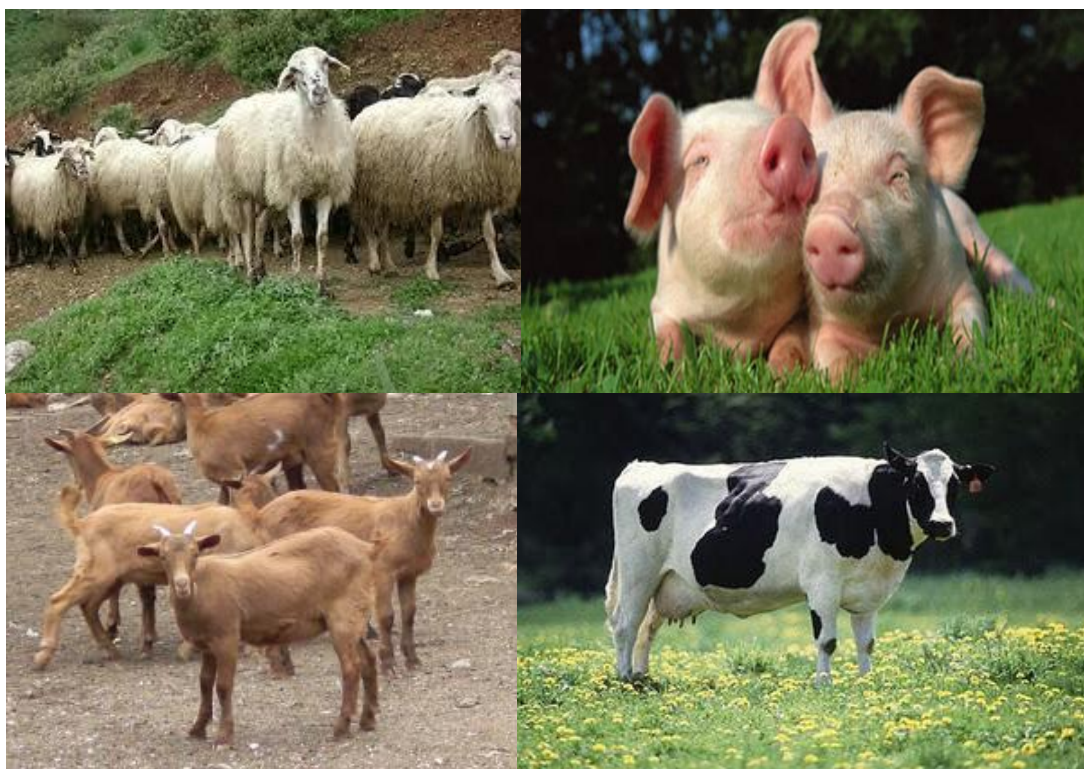

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ
Τ.Ε.Ι. ΛΑΡΙΣΑΣ
Τμήμα Ζωικής Παραγωγής

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΝΕΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ

ΛΑΡΙΣΑ

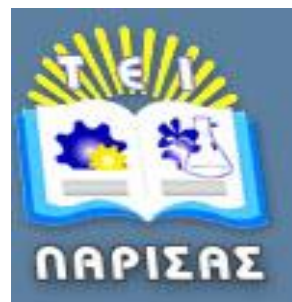
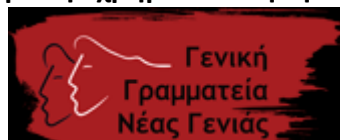
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΕΑΣ

Στο πλαίσιο του προγράμματος
«Επιστημονική Υποστήριξη Νέων
Αγροτών»

με την χρηματοδότηση της

Τμήμα Ζωικής Παραγωγής

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΝΕΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Δρ. Παναγιώτης Γούλας, Καθηγητής Ζωοτεχνίας

Δρ. Κωνσταντίνος Δεληγιάννης, Αν. Καθηγητής Ζωοτεχνίας

Δρ. Δημήτρης Καντάς, Αν. Καθηγητής Διατροφής

Δρ. Σεραφείμ Παπαδόπουλος, Επ. Καθηγητής Αναπαραγωγής

Δρ. Γιώργος Ρήγας, Καθηγητής Οικονομικών

ΛΑΡΙΣΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
ΤΜΗΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΕΙ ΛΑΡΙΣΑΣ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	7
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	7
1.1 ΈΝΝΟΙΑ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ..	7
1.2 ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΩΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	8
1.3 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΩΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	9
1.4 ΤΥΠΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΖΩΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΤΡΟΠΟ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	11
ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΟΟΤΡΟΦΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	11
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
2.2 ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	13
2.3 ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	16
2.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΒΟΟΤΡΟΦΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	19
2.5 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΒΟΟΤΡΟΦΙΑΣ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	22
ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑΣ.....	22
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	22
3.2 ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ.....	23
3.3 ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	27
3.4 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑΣ	28
3.5 ΑΙΓΟΤΡΟΦΙΑ	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	33
ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑΣ.....	33
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	33
4.2 ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 30 ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΩΝ.....	34
4.3 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑΣ.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	43
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΤΗΝΟ – ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ	43
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΩΣ Π.Ο.Π & Π.Γ.Ε	49
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	56
ΚΑΤΟΨΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 28 ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	56
ΚΑΤΟΨΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 200 ΠΡΟΒΑΤΙΝΩΝ & ΑΙΓΩΝ	57
ΚΑΤΟΨΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 30 ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΩΝ	58
ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ Ν. 3908/2011	59
ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	60

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η αντικειμενική ενημέρωση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση, προκειμένου να μπορέσουν οι σύγχρονοι επιχειρηματίες να ανταποκριθούν, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, στις ανάγκες της εποχής.

Η συστηματική μελέτη των υφιστάμενων συνθηκών αποτελεί τη βάση για τον αποτελεσματικό προγραμματισμό. Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί ένα προκαταρκτικό εργαλείο για κάθε ιδιώτη που θα θελήσει να δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά στον πρωτογενή τομέα, στο χώρο της ζωικής παραγωγής και ειδικότερα στην αγελαδοτροφία, την αιγοπροβατοτροφία και τη χοιροτροφία.

Το οικονομικό περιβάλλον, στο οποίο ζούμε, μεταβάλλεται συνεχώς και τελευταία αρνητικά. Οι ανάγκες των καταναλωτών αυξάνονται και γίνονται διαρκώς πιο εξειδικευμένες, η τεχνολογία προοδεύει και μαζί εξελίσσονται και οι μέθοδοι παραγωγής, προβολής και διάθεσης των προϊόντων και υπηρεσιών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου έχει «ανοίξει τα σύνορα» και έχει αυξήσει την ανταγωνιστικότητα διεθνώς.

Σε γενικές γραμμές η ανάπτυξη των επιχειρήσεων κρίνεται από την ικανότητά τους να ανταποκριθούν στις ανάγκες της διεθνούς ζήτησης. Στον τομέα όμως της παραγωγής τροφίμων ζωικής προέλευσης παίζει σημαντικό ρόλο για την εγχώρια αγορά η προέλευση των τροφίμων καθώς και η αυτάρκεια. Οι Έλληνες καταναλωτές εξακολουθούν να προτιμούν εγχώρια προϊόντα, ενώ η αυτάρκεια είναι ιδιαίτερα χαμηλή όπως φαίνεται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1. Αγορές κρέατος από παραγωγούς και εξωτερικό (σε κιλά)*

Είδος Κρέατος	Αγορές από Ελλάδα	Αγορές από Ε.Ε	Αγορές από τρίτες χώρες
ΝΩΠΟ ΒΟΕΙΟ	16.227.648	96.309.468	2.176.174
ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΟ ΒΟΕΙΟ	33.461	2.289.568	344.581
ΝΩΠΟ ΧΟΙΡΕΙΟ	66.278.757	142.384.395	1.043.793
ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΟ ΧΟΙΡΕΙΟ	424.789	8.151.996	212
ΝΩΠΟ ΠΡΟΒΕΙΟ	20.431.208	6.274.111	4.608.181
ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΟ ΠΡΟΒΕΙΟ	9.864	1.196.279	774.104
ΝΩΠΟ ΑΙΓΕΙΟ	3.874.275	20.732	48.067
ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΟ ΑΙΓΕΙΟ	484	0	0

* σύμφωνα με τις δηλώσεις ισοζυγίου κρέατος το έτος 2010. Πηγές: ΕΛΟΓΑΚ και www.meatplace.gr

Το ισοζύγιο εξαγωγών - εισαγωγών αγροτικών προϊόντων, ήταν αρνητικό κατά 2,5 δις€ περίπου το 2010. Το έλλειμμα του εμπορικού γεωργικού ισοζυγίου οφείλεται κυρίως στις εισαγωγές κρεάτων και γαλακτοκομικών προϊόντων, των οποίων η αξία τους έφθασε στο 1,9 δις€ περίπου. Ελλειμματικοί είμαστε ακόμη σε: ζωοτροφές, κρασιά, δημητριακά & είδη διατροφής.

Καλές επιδόσεις με θετικό ισοζύγιο έχουν τα οπωροκηπευτικά: + 0,528δισ€, το βαμβάκι με + 0,297 δισ€, οι ιχθυοκαλλιέργειες με + 0,075 δισ€. Το λάδι με + 0,074δισ€ και ο καπνός έφθασε να είναι οριακά θετικός μετά την εγκατάλειψη του 85% της καπνοκαλλιέργειας.

Η εκτίμηση σήμερα της συμβολής του αγροτικού τομέα είναι 3% στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, ενώ το 2004 ήταν 4,95% περίπου.

Σήμερα η φυτική παραγωγή συμμετέχει στο γεωργικό προϊόν με ποσοστό 70% και η ζωική με 30% περίπου.

Κατά συνέπεια τα περιθώρια ανάπτυξης της κτηνοτροφίας στην Ελλάδα παραμένουν αρκετά μεγάλα, με την προϋπόθεση βέβαια της σωστής διαχείρισης της επιχείρησης τόσο ζωοτεχνικά όσο και οικονομικά.

Το παραδοσιακό επιχειρηματικό πρότυπο δεν αρκεί. Ο ανταγωνισμός δεν μετριέται πλέον σε όρους τιμών και κόστους παραγωγής, αλλά σε όρους προστιθέμενης αξίας.

Η επιτυχία τελικά σχετίζεται με την απόδοση: με το να προσφέρει η επιχείρηση αυτό που χρειάζεται ο πελάτης, όταν το χρειάζεται και στο επίπεδο ποιότητας και τιμής που το χρειάζεται. Μία είναι η επιδίωξη: ποιότητα και ασφάλεια. Η επιχείρηση σήμερα δεν είναι απλός παραγωγός πλούτου. Είναι παραγωγός αξίας, για ολόκληρη την κοινωνία.

Στο πλαίσιο αυτό, οι ικανότητες που απαιτούνται είναι πολύ διαφορετικές απ' ό,τι στο παρελθόν. Η διαρκής επιδίωξη της καινοτομίας αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την προσαρμογή στις εξελισσόμενες ανάγκες των καταναλωτών. Είναι απαραίτητη, επίσης, η έμφαση στην αξιοπιστία και στην εξυπηρέτηση των πελατών, καθώς και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η οποία θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους.

Κυριότερα, όμως, είναι αναγκαία η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, με τη διαρκή επιμόρφωση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του. Γιατί η σημαντικότερη πλουτοπαραγωγική πηγή σήμερα είναι ο άνθρωπος, το ανθρώπινο κεφάλαιο.

Η πολιτεία θα πρέπει να βρίσκεται κοντά στον επιχειρηματία και ιδιαίτερα στο νέο και μικρομεσαίο και να είναι σύμμαχος και αρωγός του, στην προσπάθειά του να ανταποκριθεί στις δύσκολες συνθήκες του ανταγωνισμού. Να ενθαρρύνει την υγιή επιχειρηματικότητα με όλες τις δυνάμεις. Να θεωρεί την επιχείρηση συστατικό στοιχείο της κοινωνίας και να τη συνδέει άμεσα με το μέλλον και την ευημερία της. Να επιδιώκει την ανάδειξη της επιχειρηματικότητας ως βασικού στοιχείου κοινωνικής αντίληψης και καθημερινής πρακτικής, τη δημιουργία μιας «κουλτούρας επιχειρηματικότητας», η οποία θα αποτελεί βασική προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να κινούνται όλες οι πρωτοβουλίες και να στρέφονται όλα τα μέτρα που λαμβάνει.

Το τμήμα Ζωικής Παραγωγής είναι πάντα στη διάθεση κάθε υπάρχοντος ή υποψήφιου κτηνοτρόφου και πτηνοτρόφου για περαιτέρω πληροφορίες και βοήθεια στη λειτουργία, εκσυγχρονισμό ή ίδρυση μονάδων.

ΤΜΗΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΕΙ ΛΑΡΙΣΑΣ

Το τμήμα Ζωικής Παραγωγής ιδρύθηκε το 1973 ξεκινώντας ως σχολή ΚΑΤΕΕ. Από το 1983 αποτελεί Τμήμα του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Λάρισας και λειτουργεί σε αυτόνομες εγκαταστάσεις πλησίον του αγροκτήματος για την καλύτερη επαφή σπουδαστών και διδασκόντων με το αντικείμενό του. Σήμερα το Τμήμα ανήκει στην ανώτατη τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η επιστήμη της Ζωικής Παραγωγής είναι η μελέτη της βιολογίας και της διαχείρισης των αγροτικών παραγωγικών ζώων και ζώων συντροφιάς. Το Τμήμα Ζωικής Παραγωγής έχει ως βασικό αντικείμενο αυτόν τον ιδιαίτερα σημαντικό παραγωγικό κλάδο δίδοντας έμφαση στην εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογικών μεθόδων. Η επιστήμη της ζωικής παραγωγής παρέχει μια σημαντική ευκαιρία στον ενασχολούμενο με αυτήν να ασχοληθεί με την εφαρμογή πολλών επιμέρους κλάδους άλλων επιστημών. Από την επιστήμη της βιολογίας, της ιατρικής μέχρι και της μηχανολογίας, των κατασκευών αλλά και του μάρκετινγκ. Όλα αυτά βρίσκουν εφαρμογή στη μελέτη της ζωικής αναπαραγωγής και της γενετικής, της διατροφής, της φυσιολογίας, της αύξησης, της συμπεριφοράς, και της διαχείρισης σε επίπεδο ζώου και επιχείρησης και των τροφίμων ζωικής προέλευσης. Το όραμα του Τμήματος είναι απλό. Η προώθηση της γνώσης της επιστήμης της ζωικής παραγωγής και αυτό δεν αφορά μόνο τους σπουδαστές του Τμήματος αλλά και τους παραγωγούς και τη Δημόσια Διοίκηση.

Για την αρτιότερη εκπαίδευση των σπουδαστών στην πράξη χρησιμοποιούνται οι εγκαταστάσεις του Αγροκτήματος, το οποίο υπάγεται στο ΤΕΙ Λάρισας και εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες του τμήματος, χρησιμοποιούμενο για τη διεξαγωγή μέρους των εργαστηριακών μαθημάτων. Στο αγρόκτημα περιλαμβάνονται: μονάδα αγελάδων γαλακτοπαραγωγής, ποιμνιοστάσιο, χοιροστάσιο, πτηνοτροφείο με εγκαταστάσεις εκκόλαψης και τέλος σφαγείο ζώων τριών γραμμών. Πέρα από τη διεξαγωγή μαθημάτων οι εγκαταστάσεις του αγροκτήματος χρησιμοποιούνται και για ερευνητικές εργασίες που σχετίζονται με προβλήματα της κτηνοτροφίας όχι μόνο της περιοχής αλλά γενικότερα όλης της χώρας.

Το τμήμα Ζωικής Παραγωγής σε συνεργασία **με την Γεωπονική Σχολή** του Πανεπιστημίου του Μπάρι Ιταλίας, **διεξάγει Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών (από το 2004 έως σήμερα)**, καθώς επίσης παρέχει τη δυνατότητα **απόκτησης διδακτορικού διπλώματος σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια της Περούντζια και του Μπάρι (Ιταλίας)**. Επίσης υπάρχουν συνεργασίες με παραγωγικούς φορείς και Ελληνικές και διεθνείς επιχειρήσεις που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων.

Το Τμήμα Ζωικής Παραγωγής, ήταν πρωτοπόρο στην επίτευξη της αναγνώρισης ως Π.Ο.Π (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης), των νωπών κρεάτων του αρνιού και κατσικιού γάλακτος Ελασσόνας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, (μετά από διαδικασία 8 ετών και σύνταξης 14 ειδικών μελετών), που αποτελεί Πανελλήνια την πρώτη και μόνη τέτοιου είδους πιστοποίηση στον τομέα του κρέατων.

ΤΜΗΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΕΙ ΛΑΡΙΣΑΣ

Τηλέφωνα: 2410 684367 και -360

e-mail: goulas@teilar.gr, dkantas@teilar.gr, kdeli@teilar.gr, serpapad@teilar.gr, g.rigas@teilar.gr

Ιστότοπος: <http://www.teilar.gr/tmimata/tmima.php?tid=15>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1.1 Έννοια, περιεχόμενο και χαρακτηριστικά εκμεταλλεύσεων ζωικής παραγωγής

Εκμετάλλευση ζωικής παραγωγής είναι ο τρόπος όπου συνδυάζονται οι τρεις συντελεστές παραγωγής (έδαφος, εργασία και κεφάλαιο υπό τις διάφορες μορφές αυτού), υπό τη διεύθυνση είτε ενός προσώπου (ατομική εκμετάλλευση), είτε περισσότερων προσώπων (συνεταιρική ή συνεταιριστική εκμετάλλευση) για την παραγωγή ζωικών προϊόντων.

Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό, κύριο χαρακτηριστικό της εκμετάλλευσης ζωικής παραγωγής είναι η παραγωγή ζωικών προϊόντων, που σημαίνει ότι συνδυασμός συντελεστών παραγωγής χωρίς την παραγωγή ζωικών προϊόντων δεν συνιστά εκμετάλλευση ζωικής παραγωγής.

Η εκμετάλλευση ζωικής παραγωγής τόσο η στηριζόμενη, όσο και η μη στηριζόμενη σε καλλιεργήσιμο έδαφος χαρακτηρίζεται ως μια πολύπλοκη τεchnοοικονομική δραστηριότητα που η λειτουργία της απαιτεί τη γνώση πολλών βασικών και εφαρμοσμένων κλάδων της επιστήμης. Αυτή αρχίζει από τη φυσιολογία του ζώου, τη διατροφή και την υγιεινή του και καταλήγει στις κατάλληλες συνθήκες στέγασης και καλής λειτουργίας του μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Αυτά προϋποθέτουν τεchnοοικονομικά καλά κατηρτισμένους κτηνοτρόφους και πτηνοτρόφους.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά των εκμεταλλεύσεων ζωικής παραγωγής που τις διακρίνουν από τις αντίστοιχες φυτικής παραγωγής είναι ότι:

- επηρεάζονται λιγότερο από τις εδαφοκλιματικές συνθήκες και ειδικότερα οι εκμεταλλεύσεις ενσταβλισμένης μορφής,
- απαιτούν μεγαλύτερες επενδύσεις υπό τη μορφή ζωικού πληθυσμού, εγκαταστάσεων και μηχανικού εξοπλισμού,
- είναι περισσότερο επιρρεπείς στις ασθένειες ολοκληρωτικής μορφής,
- απαιτούν την παρουσία του κτηνοτρόφου ή του πτηνοτρόφου και των μελών της οικογενείας του ή των εργατών επί καθημερινής βάσεως και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους,
- απαιτούν όχι μόνο την άμεση συλλογή των προϊόντων της ζωικής παραγωγής (γάλα, κρέας, αυγά) αλλά και την άμεση διάθεση των διότι, στη μέγιστη πλειονότητα των εκμεταλλεύσεων ζωικής παχυνόμενα ζώα και πτηνά πρέπει να απομακρύνονται από τις εκμεταλλεύσεις όταν φθάνουν στο άριστο ζων βάρος τους μια και η παραπέρα παραμονή τους εκτός του επιπλέον κόστους οδηγεί και σε απώλεια μέρους από την αξία τους,
- απαιτούν τη λειτουργία τους υπό εντατικοποιημένη μορφή, λόγω του υψηλού σταθερού κόστους από τις μεγάλες συγκριτικά επενδύσεις στις σύγχρονες εκμεταλλεύσεις ζωικής παραγωγής,

- αναμένουν την είσπραξη της αξίας των ζωικών προϊόντων από τους εμπόρους και τις σχετικές βιομηχανίες μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα, λόγω αδυναμίας διατήρησης αυτών στις εγκαταστάσεις των εκμεταλλεύσεων ζωικής παραγωγής.

1.2 Έννοια και περιεχόμενο εκμεταλλεύσεων συμβατικού και βιολογικού τρόπου παραγωγής ζωικών προϊόντων

Όταν μιλάμε για εκμεταλλεύσεις παραγωγής ζωικών προϊόντων συμβατικού τρόπου εννοούμε τις κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις εντατικής εκτροφής, δηλαδή αυτές που στηρίζονται σε ζώα και πτηνά υψηλών αποδόσεων. Αυτό σημαίνει ότι στα ζώα και τα πτηνά αυτά χορηγούνται ζωοτροφές που παράγονται με ευρεία χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και στα οποία γίνεται ευρύτατα χρήση αυξητικών ουσιών και ή φαρμάκων, λόγω της ανάγκης ανάπτυξης τους με εντατικό ρυθμό σε περιορισμένους χώρους.

Στόχος των εκμεταλλεύσεων αυτών είναι η αύξηση της ποσότητας των παραγομένων ζωικών προϊόντων και η μείωση του κόστους παραγωγής τους. Η παραγωγή ζωικών προϊόντων με αυτόν τον τρόπο έχει ως αποτέλεσμα αφενός μεν τη συσσώρευση πλεονασμάτων (σε ορισμένες χώρες) και αφετέρου, τη δημιουργία σοβαρών προβλημάτων στο περιβάλλον δια μέσου της ρύπανσης του εδάφους, των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και του αέρα. Η εντατικοποίηση της παραγωγής οδηγεί και στην εμφάνιση σοβαρών επιδημικών (σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια) και άλλων ασθενειών, που αυξάνουν την επικινδυνότητα των τροφίμων για τον καταναλωτή.

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και μικρές εκμεταλλεύσεις οικογενειακού τύπου, όπου μπορεί να μην χρησιμοποιούνται συμβατικές μέθοδοι εκτροφής και ζωοτροφών αλλά σε γενικές γραμμές επικρατούν πιο ήπιες μέθοδοι και απόψεις, λόγω κυρίως του γεγονότος ότι η παραγωγή είναι μικρότερη και απευθύνεται συνήθως επώνυμα στην ντόπια αγορά.

Όταν μιλάμε για εκμεταλλεύσεις παραγωγής ζωικών προϊόντων βιολογικού τρόπου, εννοούμε τις κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις εκτατικής και ελεύθερης εκτροφής των ζώων και των πτηνών. Αυτό σημαίνει ότι οι εκμεταλλεύσεις αυτές στηρίζονται σε ζώα και πτηνά, τα οποία διατρέφονται με ζωοτροφές παραγόμενες αποκλειστικά κατά βιολογικό τρόπο, δηλαδή χωρίς τη χρήση χημικών λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, φυσικών ή χημικών ορμονών, αντιβιοτικών, συντηρητικών και άλλων προσθετικών, και στα οποία η χρήση φαρμάκων είναι πολύ περιορισμένη και μόνο για κατασταλτικούς λόγους, αφού δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην πρόληψη των ασθενειών και μάλιστα με τη χρήση ειδικών εμβολιασμών.

Από την άλλη πλευρά επιτρέπεται η χρήση διαφόρων αλάτων, ιχνοστοιχείων και βιταμινών και αμινοξέων. Ειδικότερα τα μηρυκαστικά λαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της τροφής τους από τη βοσκή. Ο τρόπος διαβίωσης των ζώων τόσο κατά τη χειμερινή, πολύ δε περισσότερο κατά τη θερινή περίοδο εξασφαλίζει την υγεία τους (φυσική διαβίωση αυτών), ενώ τα παραγόμενα προϊόντα πέραν της καλής ποιότητας θεωρούνται και πιο υγιεινά για τους καταναλωτές.

Οι εκμεταλλεύσεις που παράγουν ζωικά προϊόντα με βιολογικό τρόπο χαρακτηρίζονται ως φιλικές προς το περιβάλλον, αφού η λειτουργία τους όχι μόνο δεν επιδρά δυσμενώς σε κανένα παράγοντα του οικοσυστήματος, αλλά επιπλέον διασφαλίζει την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων αυτού.

1.3 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα εκμεταλλεύσεων συμβατικού και βιολογικού τρόπου παραγωγής ζωικών προϊόντων

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα των εκμεταλλεύσεων συμβατικού τρόπου παραγωγής ζωικών προϊόντων είναι η αύξηση της παραγόμενης ποσότητας προϊόντων και μάλιστα ταχύτερα από τον ρυθμό αύξησης της ζήτησης τους. Αυτό όμως πρακτικά αποτελεί μειονέκτημα γιατί σημαίνει ότι πέραν της υπερπροσφοράς τους διατίθενται και σε χαμηλές τιμές ως αποτέλεσμα του ισχυρού ανταγωνισμού όχι μόνο σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

Επίσης σημαντικό μειονέκτημα των εκμεταλλεύσεων αυτών αποτελούν τα διάφορα διατροφικά σκάνδαλα των τελευταίων ετών που έχουν οδηγήσει το καταναλωτικό κοινό στην πεποίθηση ότι η ποιότητάς τους είναι υποβαθμισμένη. Προ της τρέχουσας δε οικονομικής κρίσης σημαντικό μέρος των καταναλωτών θεωρούσε τα προϊόντα αυτά ως έναν από τους μεγαλύτερους καταστροφείς του περιβάλλοντος.

Παρόλα αυτά οι περισσότεροι καταναλωτές είναι υποχρεωμένοι να καταναλίσκουν συμβατικά ζωικά προϊόντα, αφού όλοι σχεδόν οι κλάδοι ζωικής παραγωγής (αυγοπαραγωγός και κρεατοπαραγωγός πτηνοτροφία, γαλακτοπαραγωγός βοοτροφία, χοιροτροφία, ενσταβλισμένη αιγοπροβατοτροφία και κρεατοπαραγωγός βοοτροφία) λειτουργούν υπό καθεστώς εντατικής εκτροφής των ζώων και των πτηνών.

Αντίθετα, ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα των εκμεταλλεύσεων βιολογικού τρόπου παραγωγής ζωικών προϊόντων είναι η ποιότητα, όχι μόνο από γευστική άποψη αλλά και από πλευράς υγιεινής, λόγω παντελούς έλλειψης υπολειμμάτων αντιβιοτικών και άλλων επιβλαβών ουσιών.

Εκτός όμως από την ποιότητα και την υγιεινή των παραγομένων ζωικών προϊόντων σημαντική είναι η προσφορά των εκμεταλλεύσεων αυτών στην προστασία του περιβάλλοντος. Κι' αυτό γιατί τα απόβλητα των εκμεταλλεύσεων αυτών είναι ελάχιστα συγκριτικά με τα αντίστοιχα των ζώων εντατικής εκτροφής, που καταλήγουν σε περιορισμένης έκτασης υδάτινους ή εδαφικούς χώρους και δημιουργούν σοβαρά προβλήματα ρύπανσης.

Από τα βασικότερα μειονεκτήματα των εκμεταλλεύσεων που παράγουν βιολογικά προϊόντα είναι οι χαμηλές αποδόσεις, η μη καλή εμφάνιση τους, λόγω ανύπαρκτης τυποποίησης, και η συγκριτικά μεγάλη τους τιμή. Μάλιστα η μεγάλη τιμή αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα αν ληφθεί υπόψη ότι η τιμή ήταν και εξακολουθεί να είναι ο κυριότερος παράγοντας καθιέρωσης ενός προϊόντος στην αγορά και όχι η ποιότητα του εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων. Πράγματι, η καλύτερη ποιότητα και κατά συνέπεια η μεγαλύτερη τιμή δεν μπορεί να αντισταθμίσει τη μείωση της απόδοσης που οδηγεί σε μεγάλη μείωση του εισοδήματος του παραγωγού.

Με άλλα λόγια για να καταστούν ανταγωνιστικά τα βιολογικά ζωικά προϊόντα πρέπει να πωλούνται σε χαμηλότερες τιμές, που σημαίνει μείωση του κόστους παραγωγής τους. Για να επιτευχθεί όμως αυτό πρέπει οι κτηνοτρόφοι να στηρίζονται σε ιδιοπαραγόμενες ζωοτροφές και να εξασφαλίζουν φθηνή βόσκηση των ζώων τους επί όσο το δυνατόν μακρότερο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του έτους.

1.4 Τύποι εκμεταλλεύσεων και κλάδοι παραγωγής που προσφέρονται περισσότερο για την παραγωγή ζωικών προϊόντων με βιολογικό τρόπο

Με βιολογικό τρόπο μπορούν να παράγουν ζωικά προϊόντα όλοι οι τύποι εκμεταλλεύσεων και οι κλάδοι ζωικής παραγωγής, αρκεί να έχουν στη διάθεση τους αφενός μεν υπαίθριους χώρους για άσκηση και βόσκηση των ζώων και των πτηνών, αφετέρου δε ζωοτροφές βιολογικώς παραγόμενες και βέβαια να τηρούν τις βασικές αρχές που διέπουν την παραγωγή τέτοιων προϊόντων και να είναι σύμφωνοι με το περιεχόμενο του κανονισμού 1804/99 της Ε.Ε..

Η παραδοσιακή, εκτατικής μορφής, αιγοπροβατοτροφία θα μπορούσε εύκολα να μετατραπεί σε βιολογική μορφή. Η αναπαραγωγός και κρεατοπαραγωγός βοοτροφία εκτατικής ή ελεύθερης εκτροφής, όπου τα ζώα βόσκουν επί 7 και πλέον μήνες σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές και διατρέφονται επί 5μηνο με συμπυκνωμένες και χονδροειδείς ζωοτροφές αποτελούν ένα ακόμη παράδειγμα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που υφίσταται είναι η ελλιπή παραγωγή βιολογικών ζωοτροφών στη χώρα και η εξάρτηση από εισαγωγές, που ανεβάζουν το κόστος παραγωγής ακόμη περισσότερο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΟΟΤΡΟΦΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

2.1 Εισαγωγή

Η γαλακτοπαραγωγός βοοτροφία είναι σήμερα ένας από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής κτηνοτροφίας, αν ληφθεί υπόψη ότι παράγει το 40,6% της συνολικής ποσότητας γάλακτος και το 12,4% της συνολικής ποσότητας κρέατος μαζί με την κρεατοπαραγωγό βοοτροφία. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat (2005) η βοοτροφία, σαν κλάδος της ζωικής παραγωγής στην Ελλάδα συμμετείχε στην Ακαθάριστη Αξία Ζωικής Παραγωγής με ποσοστό 19,2%. Ο βαθμός αυτάρκειας σε αγελαδινό γάλα υπολογίζεται σύμφωνα με στοιχεία του ΕΛΟΓΑΚ σε 50%, ενώ σε βόειο κρέας (πίνακας 1) σε μόλις 13,85%.

Συστηματική γαλακτοπαραγωγός βοοτροφία δεν υπήρχε στη χώρα μας πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αφού οι λιγοστές αγελάδες ντόπιων φυλών χρησιμοποιούνταν πρωτίστως ως ζώα εργασίας και δευτερευόντως ως ζώα γαλακτοπαραγωγής (απόδοση μέχρι 750 χλγ.). Αυτό είχε ως συνέπεια οι περιορισμένες την περίοδο εκείνη ανάγκες του πληθυσμού σε νωπό γάλα να ικανοποιούνται, έστω και πλημμελώς, από τη χαμηλής παραγωγικότητας ποιμενική και οικόσιτη αιγοπροβατοτροφία και ορισμένες αγελαδοτροφικές επιχειρήσεις αστικής μορφής γύρω από τις μεγάλες πόλεις της χώρας μας.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η δημιουργία μικρών και μεγάλων αστικών κέντρων σε συνδυασμό με τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού αυτών συνετέλεσαν στην ταχεία αύξηση της ζήτησης νωπού γάλακτος.

Οι αυξημένες ανάγκες του καταναλωτικού κοινού σε νωπό γάλα αντιμετωπίστηκαν αρχικά, παρά τις αδυναμίες που υπήρξαν, από την εμφάνιση της χωρικής αγελαδοτροφίας, υπό τη μορφή 2-3 αγελάδων, ως κλάδου παραγωγής των οικογενειακής μορφής γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Η εμφάνιση αυτή υπήρξε συνέπεια της προοδευτικής εξαφάνισης των αγελαδοτροφικών επιχειρήσεων αστικής μορφής λόγω της οικοπεδοποίησης του πέριξ των μεγάλων πόλεων εδάφους, της ταχείας αύξησης της τιμής των συμπτυκνωμένων και πολύ περισσότερο των χονδροειδών ζωοτροφών, και της μετακίνησης των λαχανόκηπων σε πιο απομακρυσμένες περιοχές. Οι αδυναμίες ήταν συνδεδεμένες με την έλλειψη σταθμών πρόψυξης, ειδικών μέσων μεταφοράς και παστερίωσης του γάλακτος.

Αργότερα, με τη θέσπιση ισχυρών κινήτρων δημιουργήθηκαν συστηματικές βοοτροφικές μονάδες γαλακτοπαραγωγής, παρά το γεγονός ότι ορισμένοι παραδοσιακοί βοοτρόφοι έδειξαν κάποια διστακτικότητα προς την κατεύθυνση αυτή, κυρίως λόγω μη εξασφαλισμένης διάθεσης του παραγόμενου γάλακτος και μάλιστα σε μη ικανοποιητικές τιμές. Τα κίνητρα αφορούσαν τη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους για την αγορά ζώων υψηλής γαλακτοπαραγωγικής ικανότητας, την κατασκευή σύγχρονων κτιριακών εγκαταστάσεων με τον ανάλογο μηχανολογικό εξοπλισμό και την προμήθεια επιδοτούμενων ζωοτροφών.

Στη συνέχεια οι επιδοτούμενες ζωοτροφές αντικαταστάθηκαν από επιδοτήσεις για την παραγωγή και αποθήκευση χονδροειδών ζωοτροφών και κυρίως ενσιρωμάτων ως βάση της οικονομικής διατροφής.

Τα προαναφερθέντα κίνητρα θεσπίστηκαν αφενός μεν διότι, οι εδαφοκλιματικές συνθήκες της χώρας μας δεν είναι αρκετά ευμενείς για την ανάπτυξη της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας, αφετέρου δε λόγω του έντονου ανταγωνισμού από ομοειδή προϊόντα ορισμένων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, οι μη ευμενείς συνθήκες στη χώρα μας οφείλονται στην έλλειψη κυρίως άφθονων πεδινών βοσκών, ενώ οι ευμενείς συνθήκες στις βόρειες Ευρωπαϊκές χώρες οφείλονται στην ύπαρξη άφθονων και πλούσιων βοσκών με αποτέλεσμα να καταστήσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση πλεονασματική σε γαλακτοκομικά προϊόντα (βαθμός αυτάρκειας 110%).

Η κατάσταση αυτή επαληθεύεται αν ληφθεί υπόψη ότι οι συνολικές ανάγκες της χώρας μας σε γάλα ανέρχονται περίπου σε 1.200 τόνους και η εγχώρια παραγωγή υπολογίζεται γύρω στους 650 τόνους. Για τη μέτρηση της επίδρασης των παραπάνω κινήτρων επί της βιωσιμότητας και πολύ περισσότερο της ανταγωνιστικότητας του κλάδου αυτού της κτηνοτροφίας διεξήχθησαν κατά καιρούς τεχνικοοικονομικές έρευνες με αξιολογικές επισημάνσεις.

Θα πρέπει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι για την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει περιορισμός στην ανώτατη παραγόμενη ποσότητα (ποσόστωση) για κάθε κράτος μέλος. Με τον κοινοτικό Κανονισμό (ΕΚ) 72/2009 του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης επαναπροσδιορίστηκαν οι νέες ελληνικές ποσοστώσεις παραγωγής αγελαδινού γάλακτος για τη χρονική περίοδο από το 2009 και μέχρι το 2015.

Με βάση τις αποφάσεις αυτές, οι εθνικές ποσοστώσεις παραγωγής αγελαδινού γάλακτος των κρατών μελών της Κοινότητας, αυξάνονται από την γαλακτοκομική περίοδο 2009 - 2010, που ξεκινά την 1η Απριλίου, κατά 1% το χρόνο μέχρι και την γαλακτοκομική περίοδο 2013 - 2014. Κατόπιν διατηρούνται σταθερές και μετά το 2015 το κοινοτικό σύστημα των εθνικών ποσοστώσεων καταργείται.

Έτσι, από 1ης Απριλίου του 2009, οι Έλληνες αγελαδοτρόφοι μπορούν να παράγουν 845.292,493 τόνους αγελαδινού γάλακτος (από 836.923,26 τόνους κατά την προηγούμενη γαλακτοκομική περίοδο), χωρίς την επιβολή Κοινοτικού προστίμου (super levy) για τυχόν υπέρβαση των ατομικών τους ποσοστώσεων παραγωγής.

Στην επόμενη γαλακτοκομική περίοδο 2010 - 11 η ελληνική ποσόστωση γάλακτος αυξήθηκε στους 853.745,418 τόνους, την περίοδο 2011 - 2012 αυξάνεται στους 862.282,872 τόνους, για να αυξηθεί την περίοδο 2012 - 2013 στους 870.905,7 τόνους και την περίοδο 2013 - 2014 στους 879.614,757 τόνους, παραμένει ίδια την γαλακτοκομική περίοδο 2014 - 15 και μετά, όπως προαναφέρθηκε, καταργείται.

Σημειώνεται ότι τα τελευταία χρόνια, και παρά τις διαδοχικές αυξήσεις που επήλθαν στην εθνική μας ποσόστωση παραγωγής, η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος ήταν λιγότερη της ποσόστωσης.

Οι παράγοντες επί τη βάση των οποίων αναλύονται συνήθως τα τεχνικοοικονομικά δεδομένα της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας είναι η φυλή, η γεωγραφική περιοχή, το μέγεθος (αριθμός γαλακτοπαραγωγών αγελάδων) της εκμετάλλευσης, η μέση απόδοση έξι γαλακτικών περιόδων ανά αγελάδα και ενδεχόμενα η παραγωγή ή αγορά των χορηγούμενων ζωοτροφών.

Η φυλή ως παράγοντας τεχνικοοικονομικής ανάλυσης δεν έχει σήμερα σημασία, αφού όλες οι οργανωμένες αγελαδο-τροφικές εκμεταλλεύσεις εκτρέφουν σχεδόν αποκλειστικά την ασπρόμαυρη φυλή (Holstein Friesian), ενώ οι πρώτες μεταπολεμικές αγελαδοτροφικές εκμεταλλεύσεις απαρτιζόνταν κυρίως από τις φυλές της φαιάς των Άλπεων (Brown Swiss) και της Simmental.

Η γεωγραφική περιοχή συνδέεται με τα τυχόν συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ως παράγοντα τεchnοοικονομικής ανάλυσης. Αν και δεν υπάρχει ειδική έρευνα στη χώρα μας στην οποία να αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των πεδινών και ημιορεινών περιοχών, εν τούτοις από τη γενική θεώρηση του θέματος φαίνεται ότι οι καλύτερα οργανωμένες εκμεταλλεύσεις με τις υψηλής απόδοσης αγελάδες στις πεδινές περιοχές αντιμετωπίζουν τον ισχυρό ανταγωνισμό από τη φυτική παραγωγή, ενώ στις ημιορεινές περιοχές επικρατούν εκμεταλλεύσεις όχι τόσο καλά οργανωμένες που εκτρέφουν συνήθως αγελάδες χαμηλότερης απόδοσης.

Τέτοιες διαφορές όμως δεν συναντώνται στη χώρα μας και η μη καλή οργάνωση συναντάται σχεδόν σε όλες τις αγελαδοτροφικές μονάδες ανεξάρτητα μεγέθους. Όσον αφορά τον παράγοντα μέγεθος θα πρέπει να επισημανθεί ότι η θέσπιση του καθεστώτος των ποσοτώσεων από το 1984 και το αυξημένο κόστος στην περίπτωση αγοράς επί πλέον δικαιωμάτων εμποδίζουν τη μεγάλη διαφοροποίηση του μεγέθους των αγελαδοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Η απόδοση ως παράγοντας ανάλυσης φαίνεται να είναι ο σπουδαιότερος και ο ευκολότερα χρησιμοποιούμενος, αφού δεν παρουσιάζει τις δυσκολίες των υπολοίπων, και μπορεί να περικλείσει μέσα του τον παράγοντα τρόπος προσφοράς των ζωοτροφών.

2.2 Τεchnοοικονομική ανάλυση ολόκληρης εκμετάλλευσης αγελάδων γαλακτοπαραγωγής

Η τεchnοοικονομική ανάλυση της βοοτροφίας γαλακτοπαραγωγής υπό τη μορφή ολόκληρης εκμετάλλευσης, υιοθετήθηκε λόγω της οικονομικής στήριξης που τυγχάνουν οι σύγχρονες αγελαδοτροφικές εκμεταλλεύσεις από την πολιτεία ώστε να καταστούν βιώσιμες και πολύ περισσότερο ανταγωνιστικές στο πλαίσιο της ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς. Επιπρόσθετα το μέγεθος των 28 αγελάδων αποτελεί μία εκμετάλλευση οικογενειακής μορφής, η οποία μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στο αγροτικό οικογενειακό εισόδημα και μάλιστα με σταθερό ρυθμό στη διάρκεια του έτους.

2.2.1 Τεχνική περιγραφή και κόστος ίδρυσης μιας βοοτροφικής εκμετάλλευσης 28 αγελάδων γαλακτοπαραγωγής

Τα δεδομένα ίδρυσης και εγκατάστασης που περιγράφονται για τη βοοτροφική εκμετάλλευση των 28 αγελάδων γαλακτοπαραγωγής, προέρχονται από στοιχεία που συλλέχθηκαν από μελέτες και από την διερεύνηση της αγοράς.

Η ίδρυση και εγκατάσταση μιας σύγχρονης βοοτροφικής εκμετάλλευσης 28 αγελάδων γαλακτοπαραγωγής έχει ανάγκη έκτασης 3 στρεμμάτων για τις κτιριακές της εγκαταστάσεις με τον ανάλογο ελεύθερο χώρο, ορισμένα έργα υποδομής, τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και τον αναγκαίο μηχανολογικό εξοπλισμό.

Όλα όσα περιγράφονται ανά κατηγορία στον Πίνακα 2.1 συνιστούν το συνολικό κόστος ίδρυσης και εγκατάστασης της βοοτροφικής μονάδος που φθάνει στα 264.400 ευρώ περίπου. Στο ποσό αυτό συμμετέχουν το έδαφος (1,5%), τα έργα υποδομής (8,2%) στα οποία περιλαμβάνονται η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, η περίφραξη της μονάδας, ο κοπροσωρός και οι αναγκαίοι βόθροι καθώς και το εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης, οι εγκαταστάσεις (45,3%) στις οποίες περιλαμβάνονται ο στάβλος διαστάσεων 39,90 x 7,60 μέτρων και περιλαμβάνει εκτός από το χώρο

διαμονής των ζώων, το αμελκτήριο, την αίθουσα συγκέντρωσης του γάλακτος και βοηθητικούς χώρους εγκαταστάσεις καθώς και το παρασκευαστήριο ζωοτροφών με διαστάσεις 7,5 x 8,0 μέτρων, ο οποίος αποτελεί και αποθήκη πρώτων συσκευασμένων πρώτων υλών για την παραγωγή των σιτηρεσίων και τέλος διάφορα υπόστεγα για την αποθήκευση χονδροειδών ζωοτροφών και ανάπτυξη μοσχαριών, και ο μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός (21,9%) στον οποίο περιλαμβάνονται ο εξοπλισμός του αμελκτηρίου, ο εξοπλισμός του παρασκευαστηρίου τροφών, μεταλλικά σιλό αποθήκευσης καρπών και μιγμάτων, συστήματα παράθεσης τροφών και αποκομιδής κόπρου, αντλίες κλπ. αποτελούν το 78,8% και ο ζωικός πληθυσμός το 21,2%. Στις παραπάνω δαπάνες δεν έχουν προβλεφθεί δαπάνες για γεώτρηση και τον εξοπλισμό αυτής, καθώς και τα έξοδα σύνδεσης με κάποιον πάροχο ηλεκτρικού ρεύματος, μια και οι ανάγκες και οι προσφερόμενες λύσεις διαφοροποιούνται σημαντικά από περιοχή σε περιοχή.

Πίνακας 2.1. Τεχνική περιγραφή και κόστος ίδρυσης μιας βοοτροφικής εκμετάλλευσης 28 αγελάδων γαλακτοπαραγωγής

I. Πάγιο κεφάλαιο	Ευρώ	%
1. Έδαφος 3 στρ.	4.000,00	1,5
2. Έργα υποδομής	21.500,00	8,2
3. Κτιριακές εγκαταστάσεις	119.900,00	45,3
4. Μηχανολογικός & λοιπός εξοπλισμός	58.000,00	21,9
5. Διάφορα έξοδα	5.000,00	1,9
Μερικό σύνολο	208.400,00	78,8
II. Ζωικό κεφάλαιο		
6. Αγελάδες 28	56.000,00	21,2
Μερικό σύνολο	56.000,00	21,2
Γενικό σύνολο	264.400,00	100,0

Πέραν όμως από το προαναφερθέν ποσό είναι αναγκαίο και ένα άλλο χρηματικό ποσό για την παραγωγή και ή την αγορά των απαιτούμενων ζωοτροφών και λοιπών υλικών. Η γνώση της αξίας κάθε μορφής κεφαλαίου είναι απαραίτητη, διότι σ' αυτή στηρίζεται ο υπολογισμός των ετησίων δαπανών του παγίου και του ζωικού κεφαλαίου. Κι αυτό γιατί κάθε μορφή κεφαλαίου που επενδύεται στη βοοτροφική εκμετάλλευση έχει διαφορετικούς συντελεστές απόσβεσης, συντήρησης, ασφαλίστρου και τόκου.

2.2.2 Τεχνικοοικονομικά δεδομένα εκμετάλλευσης 28 αγελάδων γαλακτοπαραγωγής

Από τα τεχνικοοικονομικά δεδομένα του Πίνακα 2.2 ορισμένα συνδέονται με το ακαθάριστο εισόδημα, ενώ τα υπόλοιπα με τις δαπάνες παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, η απόδοση των αγελάδων σε γάλα με την τιμή του και ο αριθμός των μόσχων που απογαλακτίζονται με την αξία τους αποτελούν το ακαθάριστο εισόδημα.

Από την άλλη πλευρά, οι χορηγούμενες ζωοτροφές με την τιμή τους, η αξία των αγελάδων σε παραγωγή και ως σφάγιο, και η διάρκεια παραγωγικής ζωής του παγίου και του ζωικού κεφαλαίου, συγκροτούν το συνολικό κόστος παραγωγής. Το μεγαλύτερο ποσοστό του κόστους αποτελεί η διατροφή, η οποία ανέρχεται στο 93% των

παραγωγικών εξόδων ή στο 63,7% εάν συνυπολογιστούν και οι αποσβέσεις.

Το κόστος παραγωγής μπορεί να μειωθεί περαιτέρω εφόσον η επιχείρηση ιδιοπαράγει μέρος των καταναλισκόμενων ζωοτροφών. Στην περίπτωση που περιγράφεται παρακάτω και αποτελεί τη δυσμενέστερη εκδοχή, η επιχείρηση αγοράζει όλες τις ζωοτροφές και για το λόγο αυτό αγοράζει ακριβότερα αφενός και αφετέρου είναι αναγκασμένη να διαθέτει αποθηκευτικούς χώρους για αυτές και κατά συνέπεια αυξάνει το κατασκευαστικό της κόστος.

Πίνακας 2.2. Έσοδα – Έξοδα

ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ

ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΑΞΙΑ €/ΕΤΟΣ
Συμπυκνωμένες ζωοτροφές	105.500		30.750
Χονδροειδείς ζωοτροφές	295.000		19.100
Φάρμακα- Εμβόλια			2.000
ΔΕΗ			1.750
Αποσβέσεις			24.562
ΣΥΝΟΛΟ			78.162

ΠΑΡΑΓΩΓΗ 1ου έτους	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΑΞΙΑ €/ΕΤΟΣ
Γάλα	168.000	0,5	84.000
Μόσχοι	1.680	3	5.040
ΣΥΝΟΛΟ			89.040

ΠΑΡΑΓΩΓΗ επόμενων ετών	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΑΞΙΑ €/ΕΤΟΣ
Γάλα	224.000	0,5	112.000
Μόσχοι	1.750	3	5.250
ΣΥΝΟΛΟ			117.250

Η υπολογισμένη παραγωγή του 1^{ου} έτους, είναι μικρότερη εκείνης των επόμενων ετών όπου οι αγελάδες πλέον, ως ενήλικα άτομα παρουσιάζουν μεγαλύτερη γαλακτοπαραγωγή. Επιπρόσθετα στο πρώτο έτος λειτουργίας δεν υπολογίζονται έσοδα από πώληση αγελάδων αν και δεν είναι απίθανο να υπάρξει απομάκρυνση κάποιων ζώων. Επίσης μετά την παρέλευση της πενταετίας θα υπάρξει ανανέωση των αγελάδων, αλλά ουσιαστικά το κόστος αντικατάστασης έχει υπολογισθεί στις αποσβέσεις που φαίνονται στον πίνακα 2.3. Στον ισολογισμό εσόδων-εξόδων δεν έχει υπολογισθεί η δαπάνη εργατικών μια και αποτελεί οικογενειακή επιχείρηση που απολαμβάνει στο σύνολο την τυχών ύπαρξη θετικών αποτελεσμάτων.

Πίνακας 2.3. Αποσβέσεις

ΕΙΔΟΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΤΗ	ΕΤΗΣΙΑ €
ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	20	5.995
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	10	5.800
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	10	400
ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	15	1.167
ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	5	11.200
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ		24.562

Οι τιμές των ζωοτροφών έχουν υπολογισθεί με βάση την αγορά και όχι την ιδιοπαραγωγή. Η τελευταία μπορεί να συνδυαστεί με τις υπόλοιπες δραστηριότητες του αγρότη – κτηνοτρόφου και να μειώσει το κόστος διατροφής.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στις ταμειακές ροές που παρουσιάζονται στον πίνακα 2.4 για τα 5 πρώτα έτη λειτουργίας της εκμετάλλευσης. Το σενάριο που ακολουθήθηκε όσον αφορά τη χρηματοδότηση είναι το πλέον σύνηθες στην πράξη και αφορά ιδία συμμετοχή κατά 25% του επενδεδυμένου κεφαλαίου, 30% τραπεζικό δανεισμό και 45% επιδοτήσεις.

Πίνακας 2.4. Προβλεπόμενες ροές κεφαλαίου (σε €)

Κύκλος εργασιών	Περίοδος σχεδιασμού κατασκευής	1ο ΕΤΟΣ	2ο ΕΤΟΣ	3ο ΕΤΟΣ	4ο ΕΤΟΣ	5ο ΕΤΟΣ
A. Εισροές						
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων		30.440	58.650	58.650	58.650	58.650
Ίδια συμμετοχή	66.100					
Μακροπρόθεσμα δάνεια	79.320					
Κεφάλαιο κίνησης		13.400				
Επιδοτήσεις	118.980					
Λοιπές πηγές						
ΣΥΝΟΛΟ Α	264.400	43.840	58.650	58.650	58.650	58.650
B. Εκροές						
Δαπάνες επένδυσης	264.400					
Τόκοι κεφαλαίου κίνησης		952				
Εξόφληση κεφαλαίου κίνησης		13.400				
Τόκο-χρεολύσια επενδυτικού δανείου		9.662*	11.964	11.964	11.964	11.964
Φόροι εισοδήματος		0	3.397**	3.474	3.544	3.611
Αμοιβή παραγωγού		15.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Λοιπές εκροές						
ΣΥΝΟΛΟ Β	264.400	39.014	35.361	35.438	35.508	35.575
Μεταβολή Κεφαλαίου Κίνησης (Α-Β)	0	4.826	23.289	23.212	23.142	23.075

* Απλή δόση. Περιλαμβάνει μόνο τόκους

** Ο φόρος υπολογίζεται στο ποσό που απομένει αν από τα “Κέρδη προ φόρων, τόκων και Αποσβέσεων”, αφαιρεθούν οι τόκοι και οι αποσβέσεις, ληφθεί υπόψη το αφορολόγητο ποσό των 5.000 Ευρώ και χρησιμοποιηθεί ένας ενιαίος συντελεστής φορολόγησης 15%.

2.3 Ζωοτεχνικά δεδομένα

- Οι αγελάδες σταβλίζονται σε ατομικές θέσεις (όπως στο σχέδιο του παραρτήματος) ή σε ελεύθερο ενσταβλισμό.
- Το άρμεγμα ενδείκνυται να γίνεται σε αμελκτήριο τύπου «ψαροκόκαλο» 2x4 θέσεων. Οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες του αμελκτηρίου θα δοθούν από τον αντιπρόσωπο του αρμεκτικού συγκροτήματος που θα τοποθετηθεί στη μονάδα.
- Ο προσανατολισμός του κτιρίου προτείνεται να είναι τέτοιος ώστε η μεγάλη πλευρά του να είναι τοποθετημένη στον άξονα Ανατολή-Δύση.
- Η χορήγηση της τροφής στα ζώα είναι δυνατόν να γίνεται σε ταΐστρα τοποθετημένα στο προαύλιο.

- Για τον τοκετό θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι τέσσερις (4) τελευταίες θέσεις τα χωρίσματα των οποίων πρέπει να είναι κινητά, με άξονα τα σημεία στήριξής τους στον τοίχο.

Εικόνα 1. Άρμεγμα αγελάδων σε σύγχρονο αρμεκτήριο

Εικόνα 2. Ωριμαντήριο σκληρών τυριών

- Ο καθαρισμός του διαδρόμου κυκλοφορίας θα γίνεται με μηχανικό ξέστρο (αυτόματα ή με το τρακτέρ).

- Ο τεχνητός θηλασμός των μοσχαριών θα γίνεται σε κινητά ατομικά μικρά στέγαστρα (από fiberglass ή ιδιοκατασκευές) που θα τοποθετούνται στους πιο προστατευμένους χώρους του κτήματος όπου θα κατασκευαστεί και το υπόστεγο.
- Η διατροφή θα βασίζεται σε διμερές σιτηρέσιο. Η παροχή του μίγματος γαλακτοπαραγωγής μπορεί να λαμβάνει χώρα στο αμελκτήριο (εάν η σχεδίαση και ο εξοπλισμός το επιτρέπουν).
- Προτεινόμενη φυλή για εκτροφή η Ασπρόμαυρη-Χολστάιν.
- Ενδεικτικό ημερήσιο σιτηρέσιο για αγελάδες γαλακτοπαραγωγής (γαλακτοπαραγωγή 20 κιλά με λιποπεριεκτικότητα 3,7%)

ΖΩΟΤΡΟΦΗ	Ποσότητα
Άχυρο Σίτου	0,50
Ενσίρωμα Χλόης Αραβοσίτου	20,00
Μίγμα γαλακτοπαραγωγής 2,25:1	3,50
Οξείδιο του Mg	0,03
Φωσφορικό Μονοασβέστιο	0,30
Χόρτο Μηδικής	7,00

Το σιτηρέσιο είναι ενδεικτικό και μόνο. Το σιτηρέσιο που εφαρμόζεται σε κάθε παραγωγική μονάδα έχει να κάνει με το είδος των εκτρεφόμενων ζώων, τις κλιματικές συνθήκες, το φυσιολογικό στάδιο, την οικονομικότητα χρήσης της κάθε ζωοτροφής, τις διαθέσιμες κατά περίπτωση ζωοτροφές κλπ. Το μίγμα γαλακτοπαραγωγής τύπου 2,25:1, σημαίνει ότι ένα κιλό μίγματος επαρκεί για την παραγωγή 2,25 κιλών γάλακτος με τις διαθέσιμες ζωοτροφές να παίζουν το σημαντικότερο ρόλο στην κατάρτισή του.

- Η μοσχίδα κατά την πρώτη οχεία πρέπει να έχει ηλικία μέχρι 18 μήνες.
- Ηλικία κατά τον πρώτο τοκετό, 23-27 μήνες.
- Διαπίστωση οίστρου, στις πρώτες 60 ημέρες μετά τον τοκετό.
- Αριθμός τεχνητών σπερματεγχύσεων ανά σύλληψη 1,6.
- Ποσοστό σύλληψης με την πρώτη τεχνητή σπερματέγχυση 60%, με τις 2 πρώτες 80%.
- Διάστημα μεταξύ τοκετού και αρχής νέας εγκυμοσύνης, μέχρι 3 μήνες.
- Γονιμοποίηση αγελάδας μεταξύ 2^{ου} και 3^{ου} μήνα μετά τον τοκετό, δηλ. πριν περάσουν 100 ημέρες. Με αυτό τον τρόπο το διάστημα μεταξύ 2 διαδοχικών τοκετών είναι 1 έτος περίπου (το ιδανικό είναι η αγελάδα να δίνει ένα μοσχάρι κάθε έτος).
- Ποσοστό αποβολών και μοσχαριών που γεννιούνται νεκρά, κάτω από 5%.
- Χρόνος διατήρησης των αγελάδων στη μονάδα: 5 γαλακτικές περίοδοι (5 χρόνια).
- Ομοιόμορφη κατανομή των τοκετών στο χρόνο.
- Διάρκεια γαλακτοπαραγωγής: 305 ημέρες (10 μήνες).
- Συντελεστής πολυδυμίας 0,95 (μόσχοι : μοσχίδες, 50:50).
- Απογαλακτισμός στον 1,5 μήνα μετά τη γέννηση.
- Διατήρηση των μοσχίδων μετά τον απογαλακτισμό ως αγελάδων αντικατάστασης

- Απώλειες μοσχίδων αντικατάστασης 4% από τον απογαλακτισμό μέχρι τον πρώτο τοκετό και 2% για κάθε ένα από τα επόμενα χρόνια διατήρησης τους στη μονάδα.

Ενδεικτικό σχέδιο (κάτοψη) του βασικού στάβλου υπάρχει στο παράρτημα. Το σχέδιο αυτό προέρχεται από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπου υπάρχει ολοκληρωμένη σειρά προεγκεκριμένων τύπων αρχιτεκτονικών μελετών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.

2.4 Προοπτικές βοοτροφίας γαλακτοπαραγωγής

Είναι αλήθεια ότι οι εδαφολογικές συνθήκες της χώρας μας, δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως οι πλέον ευνοϊκές για την ανάπτυξη του κλάδου της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας. Οι μη ευνοϊκές εδαφικές συνθήκες αναφέρονται τόσο στην περιορισμένη έκταση καταλλήλων εδαφών για την καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών, όσο και στην έλλειψη πεδινών βοσκοτόπων και φυσικών λειμώνων. Θα πρέπει όμως να αναφερθεί ότι το κόστος για κάθε στρέμμα γης είναι σαφώς φθηνότερο στην χώρα μας σε σχέση με την Ολλανδία, που αποτελεί σημαντικό εκτροφέα.

Οι δυσμενείς κλιματικές συνθήκες συνδέονται με τις περιορισμένες βροχοπτώσεις, που δεν είναι αρκετές για την εξασφάλιση άφθονου χόρτου προς βόσκηση. Κι αυτό γιατί τόσο η ύπαρξη άφθονων πεδινών βοσκοτόπων και φυσικών λειμώνων, όσο και η παραγωγή φθηνών χονδροειδών ζωοτροφών αποτελούν τη βάση όχι μόνο της βιωσιμότητας αλλά και της ανταγωνιστικότητας της βοοτροφίας γαλακτοπαραγωγής. Το κόστος παραγωγής ζωοτροφών και η οικονομική ωφέλεια που προκύπτει από την ιδιοπαραγωγή σε σχέση με άλλες καλλιέργειες δεν είναι επαρκώς εξακριβωμένο, αν και η άποψη αρκετών αγροτο-κτηνοτρόφων είναι θετική ως προς τον περιορισμό του κόστους κτήσης των ζωοτροφών, την επίτευξη σταθερού κοστολογίου παραγωγής και της μείωσης των αναγκών σε καφάλαιο κίνησης. Επιπρόσθετα μέσω της ιδιοπαραγωγής των ζωοτροφών μπορεί να επιτευχθεί ένα σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής με αποτέλεσμα τον καλύτερο έλεγχο της ποιότητας και της αναγνωρισιμότητας των παραγόμενων προϊόντων.

Γενικά, η έλλειψη των προαναφερθέντων παραγόντων στη χώρα μας δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν αρκετές περιοχές κατάλληλες για τη δημιουργία βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων γαλακτοπαραγωγής, κυρίως στην Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα. Μάλιστα σήμερα με τη συρρίκνωση ορισμένων προσοδοφόρων καλλιεργειών, λόγω περικοπών σε εκτάσεις και επιδοτήσεις, είναι δυνατή η αξιοποίηση τέτοιων εδαφών δια μέσου αγελαδοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Για την ανάπτυξη όμως του κλάδου αυτού της ζωικής παραγωγής δεν φθάνει μόνο η ύπαρξη καταλλήλων βοσκοτόπων και η παραγωγή φθηνών χονδροειδών ζωοτροφών, αλλά είναι αναγκαία και η παρουσία αγελάδων υψηλής παραγωγικής ικανότητας και κτιριακών εγκαταστάσεων λειτουργικών μεν αλλά χαμηλού κόστους που θεωρούνται βασικές προϋποθέσεις βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας αυτού. Τα παραπάνω πρέπει να συμπληρώνονται από την ορθολογιστική οργάνωση της εργασίας και την κατάρτιση οικονομικών σιτηρεσιών, δεδομένης της μεγάλης συμμετοχής του κόστους διατροφής στο συνολικό κόστος της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας.

Πάνω όμως από όλους τους προαναφερθέντες παράγοντες βρίσκεται η άριστη κατά το δυνατόν τεχνικοοικονομική κατάρτιση του επιχειρηματία πλέον βοοτρόφου, ανεξάρτητα από το μέγεθος της εκμετάλλευσης, διότι χωρίς αυτή δεν μπορεί να σταθεί στον σκληρό σήμερα ανταγωνισμό.

Συμπερασματικά είναι εφικτή η επέκταση της γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας, στη χώρα μας, για την κάλυψη ενός μεγάλου μέρους των αναγκών μας σε γάλα στα πλαίσια των υπάρχουσών ποσοστώσεων. Η άσχημη οικονομική κατάσταση μειώνει τη δυνατότητα εισαγωγών και δυναμώνει την εγχώρια παραγωγή. Επιπρόσθετα, μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα, φαίνεται ότι αλλάζουν οι αντιλήψεις τις κοινωνίας για επαγγέλματα, που ενώ αφορούσαν και αφορούν τον παραγωγικό κορμό αυτής της χώρας, εντούτοις θεωρούνταν ως τελευταία επιλογή.

2.5 Προοπτικές βοοτροφίας κρεατοπαραγωγής

Το γεγονός ότι οι εδαφοκλιματικές συνθήκες είναι σχετικά δυσμενείς για την ανάπτυξη του κλάδου της κρεατοπαραγωγού βοοτροφίας, όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, δεν δικαιολογεί το μικρό βαθμό αυτάρκειας σε βόειο κρέας και την εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων τέτοιου είδους κρέατος, κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό προέκυψε ως αποτέλεσμα περισσότερο πολιτικών και κοινωνικών αποφάσεων.

Πράγματι, η παραγωγή βοείου κρέατος και μάλιστα με χαμηλό κόστος προϋποθέτει την ύπαρξη αφενός μεν άφθονων βοσκοτόπων, αφετέρου δε μεγάλων εκτάσεων για την παραγωγή χονδροειδών ζωοτροφών. Οι προϋποθέσεις αυτές δεν υπάρχουν στη χώρα μας ούτε από την πλευρά των βοσκοτόπων, λόγω κυρίως της μη ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης αυτών, ούτε από την πλευρά των καλλιεργήσιμων εκτάσεων, που χρησιμοποιήθηκαν για εντατικές καλλιέργειες όχι τόσο λόγω των κλιματικών συνθηκών αλλά, περισσότερο, λόγω των επιχορηγήσεων.

Η προσπάθεια αύξησης της παραγωγής βοείου κρέατος υπό τη μορφή πάχυνσης μόσχων σε κλειστούς χώρους, δηλ. η γνωστή βιομηχανική πάχυνση, θεωρείται οικονομικά ασύμφορη και συνεπώς μη ανταγωνίσιμη στη διεθνή αγορά. Τα τελευταία όμως χρόνια έχουν δημιουργηθεί αρκετές μονάδες πάχυνσης, κυρίως με την αγορά μόσχων από το εξωτερικό και την πάχυνσή τους εδώ. Οι μονάδες αυτές φαίνεται ότι καταφέρνουν να ανταγωνίζονται τη διεθνή αγορά, προσφέροντας κρέας ποιότητας για το οποίο υπάρχει μεγάλη ζήτηση. Ιδιαίτερα δε θα μπορούσε να αναπτυχθεί ο κλάδος της κρεατοπαραγωγού βοοτροφίας κυρίως στις ημιορεινές περιοχές εκεί όπου υπάρχουν διαθέσιμοι βοσκότοποι.

Η δημιουργία βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων κρεατοπαραγωγής σε ορισμένες περιοχές έχει συμβάλλει στη μείωση των εισαγωγών κατά ένα ποσοστό. Τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα της πολιτικής αυτής είναι ενθαρρυντικά και συνιστάται η συνέχιση της διότι είναι ο μόνος τρόπος να παραχθεί βόειο κρέας υπό τις συνθήκες της χώρας μας, πέραν του ότι ασκείται και η αναγκαία κοινωνική πολιτική.

Η μορφή αυτή ανάπτυξης της κρεατοπαραγωγού βοοτροφίας έχει προοπτική για τη χώρα μας με την προϋπόθεση ότι θα στηριχθεί σε πιο υγιείς βάσεις, δηλ. στη δημιουργία και λειτουργία οργανωμένων βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων που θα στηρίζονται στην παρουσία βοοειδών κρεατοπαραγωγής υψηλής παραγωγικότητας και στην ύπαρξη των αναγκαίων βοσκοτόπων και των ανάλογων εκτάσεων για την παραγωγή χονδροειδών ζωοτροφών.

Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει ορισμένες επιδοτήσεις να στραφούν προς τη δημιουργία τέτοιων εκμεταλλεύσεων υπό μορφή επιχορηγήσεων σε συνδυασμό με τη χορήγηση χαμηλότοκων δανείων για την έγκαιρη εξασφάλιση κάθε φορά των αναγκαίων ζωοτροφών. Βέβαια δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι με τη μορφή αυτή της κρεατοπαραγωγού βοοτροφίας θα φθάσουμε στην πλήρη αυτάρκεια σε βόειο κρέας, γιατί αυτό θεωρείται ανέφικτο. Απλούστατα μπορούμε με τον τρόπο αυτό να μειώσουμε τον βαθμό εξάρτησης από τις εισαγωγές.

Στα πλαίσια της μορφής αυτής βοοτροφίας θα μπορούσε η βιολογική κρεατοπαραγωγός βοοτροφία να αποτελέσει μια καλή προοπτική κυρίως για τις ημιορεινές και ορεινές περιοχές όπου οι καλύτερες τιμές συντελούν στη βελτίωση του εισοδήματος των βοοτρόφων.

Συμπερασματικά, η μορφή αυτή παραγωγής βοείου κρέατος στη χώρα μας μπορεί να σταθεί εφόσον διατηρηθούν οι αναγκαίες επιδοτήσεις και δημιουργηθούν σύγχρονες μονάδες σε ορισμένες περιοχές που διαθέτουν τις προϋποθέσεις ελευθέρως βόσκησης και παραγωγής φθηνών χονδροειδών ζωοτροφών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Η προβατοτροφία αποτελεί έναν από τους παλαιότερους και σπουδαιότερους κλάδους της ζωικής μας παραγωγής. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι παράγει το 34,7% της συνολικής ποσότητας γάλακτος (βαθμός αυτάρκειας 100%, αν και σύμφωνα με δηλώσεις του ΕΛΟΓΑΚ η αυτάρκεια αυτή πλέον απειλείται) και το 5,5% της συνολικής ποσότητας κρέατος (βαθμός αυτάρκειας 61,4%) και συμβάλλει κατά 31,9% στη διαμόρφωση της συνολικής ακαθάριστης αξίας της ζωικής μας παραγωγής.

Πίνακας 3.1. ΠΡΟΒΕΙΟ ΓΑΛΑ

ΕΤΟΣ	ΔΗΛΩΘΕΙΣΑ ΠΟΣΟΤΗΤΑ (tn)	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ (€/Kg)
2002	352.041	0,8249
2003	411.945	0,8469
2004	416.775	0,8765
2005	460.593	0,9043
2006	506.890	0,9152
2007	516.286	0,8684
2008	498.062	0,9350
2009	530.239	0,9606
2010	551.196	0,9696

Σύμφωνα με μελέτη του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η παραγωγή πρόβειου και κατσικίσιου γάλακτος στην Ε.Ε παρουσιάζει μικρές διακυμάνσεις τα τελευταία χρόνια και κυμαίνεται γύρω από τους 4 εκατομμύρια τόνους. Αξιοσημείωτο είναι ότι η χώρα μας παράγει το 30% περίπου του συνολικής παραγόμενου στην Ε.Ε πρόβειου και αιγείου γάλακτος. Για το αίγιο και πρόβειο γάλα δεν υπάρχουν περιορισμοί στην παραγωγή (όπως τα όρια ποσόστωσης στο αγελαδινό γάλα) που να επιβάλλονται από την Ε.Ε. Έτσι οι κτηνοτρόφοι είναι ελεύθεροι να διαμορφώσουν την παραγωγή τους ανάλογα με την πορεία της ζήτησης, η οποία διαμορφώνει και τις τιμές. Το παραγόμενο πρόβειο και αίγιο γάλα κατευθύνεται σε διάφορες χρήσεις με κύρια την παραγωγή τυριών.

Ο τομέας της αιγοπροβατοτροφίας, όπως προαναφέρθηκε, είναι ο σημαντικότερος τομέας της Ελληνικής κτηνοτροφίας για τους εξής λόγους:

- Με τον κλάδο αυτόν ασχολούνται περίπου 110.000 εκμεταλλεύσεις με πάνω από 10 ενήλικα ζώα, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΣΔΕ .
- Αποτελεί σημαντική, αν όχι την κυριότερη, πηγή εισοδήματος για τις περισσότερες ορεινές, νησιωτικές και με ειδικά προβλήματα (μειονεκτικές) περιοχές της χώρας μας.
- Παράγει σημαντικά για τη διατροφή του πληθυσμού προϊόντα (γάλα-κρέας).
- Παρέχει την πρώτη ύλη (γάλα και κρέας) σε μεγάλο αριθμό μεταποιητικών βιομηχανιών τροφίμων (γαλακτοβιομηχανίες, τυροκομεία, σφαγεία).

- Αποτελεί κύρια πηγή εισροών και κονδυλίων (μόνο από τις επιδοτήσεις των επιλέξιμων προβατίνων και αιγών καταβλήθηκαν το 2005 στους δικαιούχους περίπου 240 εκατομμύρια € από 100% Κοινοτικούς πόρους).
- Η αξία των προϊόντων του κλάδου, αντιπροσωπεύει το 7,5 % της συνολικής Ακαθάριστης Αξίας της Γεωργικής Παραγωγής της χώρας μας και το 31,85 % της συνολικής Ακαθάριστης Αξίας της Ζωικής Παραγωγής, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ (2004).

Παλαιότερα υπήρξε ένας μεγάλος αριθμός μικρού και μέσου μεγέθους προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων, ο οποίος με την ανάπτυξη των άλλων κλάδων ζωικής παραγωγής (βοοτροφία, χοιροτροφία, πτηνοτροφία) άρχισε να μειώνεται. Παρατηρείται όμως αύξηση του αριθμού του μεγάλου μεγέθους προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων, ιδιαίτερα εκεί όπου υπάρχουν επαρκείς και κατάλληλοι βοσκότοποι.

Από την άλλη πλευρά υπάρχει τάση αύξησης του αριθμού των προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων υπό την ενσταβλισμένη μορφή, που στηρίζονται σε προβατίνες υψηλών αποδόσεων. Έτσι σήμερα παρατηρούνται δύο τάσεις από τις οποίες η μία συνδέεται με τη δημιουργία μεγάλου μεγέθους προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων χαμηλής παραγωγικότητας και εκτατικής μορφής εκτροφή για την αξιοποίηση των ημιορεινών κυρίως βοσκοτόπων, ενώ η άλλη συνδέεται με τη δημιουργία μέσου μεγέθους προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων υψηλών αποδόσεων εντατικής εκτροφής, στηριζόμενων στην παραγωγή συμπυκνωμένων και κυρίως χονδροειδών ζωοτροφών μέσα στην εκμετάλλευση.

Η προβατοτροφία μας υπό τις προαναφερθείσες μορφές της δεν φαίνεται να δέχεται, τουλάχιστον άμεσα, τον ισχυρό ανταγωνισμό από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού κατέχει σημαντική θέση σ' αυτή (π.χ. 5η στο συνολικό αριθμό προβάτων, 2η στη συνολική παραγωγή πρόβειου γάλακτος και 4η στη συνολική παραγωγή πρόβειου κρέατος). Τουναντίον μάλιστα οι προοπτικές και οι δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης είναι ευνοϊκές αν ληφθεί υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ελλειμματική σε πρόβειο και αίγαιο κρέας (βαθμός αυτάρκειας 82%). Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η οικονομικότητά της και ακόμα περισσότερο η βιωσιμότητά της είναι εξασφαλισμένες

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η τεχνικοοικονομική ανάλυση μιας νεοϊδρυόμενης προβατοτροφικής εκμετάλλευσης ενσταβλισμένης μορφής, που τυγχάνει ειδικής επιχορήγησης εκ μέρους της πολιτείας, η οποία συνοδεύεται από ένα χρηματικό προϋπολογισμό για να φανεί η βιωσιμότητά της υπό τις τεχνικοοικονομικές και δανειακές συνθήκες της χώρας μας.

Με την τεχνικοοικονομική ανάλυση δίνεται η ευκαιρία να επισημανθούν τα αδύνατα και δυνατά σημεία της εκτροφής, και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι προβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις να γίνουν όχι απλώς βιώσιμες αλλά και ανταγωνιστικές.

3.2 Τεχνικοοικονομική ανάλυση προβατοτροφικής εκμετάλλευσης

Η ανάλυση ολόκληρης προβατοτροφικής εκμετάλλευσης και μάλιστα μεγέθους 200 προβατινών και 20 κριαριών.

Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα τεχνικοοικονομικά δεδομένα και αποτελέσματα μιας οργανωμένης προβατοτροφικής μονάδος του προαναφερθέντος

μεγέθους υπό ενσταβλισμένη μορφή με ζώα υψηλών αποδόσεων που φαίνεται να επικρατεί σε ορισμένες περιοχές της χώρας μας.

3.2.1 Τεχνική περιγραφή και κόστος εγκατάστασης προβατοτροφικής εκμετάλλευσης 200 προβατινών

Η ίδρυση και εγκατάσταση μιας προβατοτροφικής μονάδος ενσταβλισμένης μορφής απαιτεί ορισμένη (4 στρεμ.) έκταση εδάφους τόσο για τα έργα υποδομής, όσο και για τις αναγκαίες κτιριακές εγκαταστάσεις.

Στα έργα υποδομής περιλαμβάνονται η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, η περίφραξη της όλης προβατοτροφικής μονάδος, η διαμόρφωση του χώρου της σηπτικής δεξαμενής και του απορροφητικού βόθρου και ο κοπροσωρός. Στις κτιριακές εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται το κτίριο σταβλισμού των προβατινών και των κριαριών, η αίθουσα αμελκτηρίου, η αποθήκη μιγμάτων με το παρασκευαστήριο και το υπόστεγο χονδροειδών ζωοτροφών.

Εκτός από τις συνηθισμένες κατασκευές με σκελετό από μπετόν, μέταλλο ή ξύλο και τοιχοποιία από τούβλα ή τσιμεντόλιθους ή άλλα υλικά, τελευταία άρχισαν να χρησιμοποιούνται σαν προβατοστάσια και οι λεγόμενες θερμοκηπιακές κατασκευές με κάλυψη από πολυαιθυλένιο ή άλλο υλικό, χαμηλού κόστους κατασκευής. Δεν απαιτείται γι' αυτές άδεια οικοδομής, αλλά σχετική έγκριση από τις πολεοδομικές υπηρεσίες. Στο διαδίκτυο υπάρχει αναρτημένος έτοιμος σχεδιασμός συμβατικού ποιμνιοστασίου από το ΥΠΑΑΤ εμβαδού 300 τ.μ., η κάτοψη του οποίου εμφανίζεται στο παράρτημα του παρόντος οδηγού.

Τέλος, στο μηχανολογικό εξοπλισμό περιλαμβάνονται το αμελκτήριο με τις θέσεις αμελκτικών μονάδων, ο εξοπλισμός του ποιμνιοστασίου (ποτίστρες, ταΐστρες, καρότσια μεταφοράς ζωοτροφών κ.λπ.) και του παρασκευαστηρίου ζωοτροφών (σφυρόμυλος, αναμικτήρας, ζυγιστικό, σιλό κ.λπ.).

Το συνολικό κόστος ίδρυσης και εγκατάστασης της προαναφερθείσης προβατοτροφικής μονάδος των 200 προβατινών σε τρέχουσες τιμές υπολογίζεται σε 214.000€ περίπου, περιλαμβανομένης και της αξίας των ζώων. Η ανάλυση παρουσιάζεται στον πίνακα 3.2.

Πίνακας 3.2. Τεχνική περιγραφή και κόστος ίδρυσης προβατοτροφικής εκμετάλλευσης 200 προβατινών και 20 κριαριών

Μορφές κεφαλαίου	Επενδυθέν κεφάλαιο	
	€	%
I. Πάγιο κεφάλαιο		
1. Έδαφος 4 στρ.	4.000,00	1,87
2. Έργα υποδομής	5.000,00	2,34
3. Κτιριακές εγκαταστάσεις	95.000,00	44,39
4. Μηχανολογικός εξοπλισμός	70.000,00	32,71
5. Διάφορα έξοδα	5.000,00	2,34
Μερικό σύνολο	179.000,00	83,64
II. Ζωικό κεφάλαιο		
6. Προβατίνες 200	30.000,00	14,02
7. Κριάρια 20	5.000,00	2,34
Μερικό σύνολο	35.000,00	16,36
Γενικό σύνολο	214.000,00	100,0

Το κόστος εγκατάστασης χωρίς τα ζώα ανέρχεται συνολικά σε 179.000 € (83,64%) και αντιστοιχεί σε 895 € ανά προβατίνα. Αν σ' αυτά προστεθεί η αξία της προβατίνας και του αναλογούντος κριαριού, τότε το συνολικό επενδυθέν κεφάλαιο λίγο πριν την έναρξη λειτουργίας της προβατοτροφικής εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 1.070€ ανά προβατίνα. Σε μεγάλες ενσταβλισμένες μονάδες το κόστος ανά ζώο μπορεί να μειωθεί κατά 250-300€, λόγω της μικρότερης επιβάρυνσης ανά κεφαλή του μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.

Στις παραπάνω δαπάνες δεν έχουν προβλεφθεί δαπάνες για γεώτρηση και τον εξοπλισμό αυτής, καθώς και τα έξοδα σύνδεσης με κάποιον πάροχο ηλεκτρικού ρεύματος, μια και οι ανάγκες καθώς και οι προσφερόμενες λύσεις διαφοροποιούνται σημαντικά από περιοχή σε περιοχή.

3.2.2 Πρόσοδοι, δαπάνες, κέρδος, εισοδήματα και αποδοτικότητα κεφαλαίου

Το ακαθάριστο εισόδημα της εξεταζόμενης μονάδας κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας υπολογίζεται σε 48.500 € (80% από το γάλα και 20% από το κρέας των αρνιών). Η ύπαρξη επιδοτήσεων μπορεί να αυξήσει περαιτέρω τα έσοδα.

Αντίθετα, οι δαπάνες παραγωγής είναι ανεξάρτητες από την ύπαρξη ή μη επιδοτήσεων και ανέρχονται σε 19.400€, από τις οποίες την πρώτη θέση κατέχει η διατροφή (63,5%). Στον ισολογισμό εσόδων-εξόδων δεν έχει υπολογισθεί η δαπάνη εργατικών μια και αποτελεί οικογενειακή επιχείρηση που απολαμβάνει στο σύνολο την τυχών ύπαρξη θετικών αποτελεσμάτων. Εάν κατά την ίδρυση της μονάδας έχουν παρθεί δάνεια τότε θα πρέπει να συνυπολογιστούν και οι τόκοι αυτοί καθώς και οι αποσβέσεις (πίνακας 3.4) που βαρύνουν τα ίδια κεφάλαια, τον εξοπλισμό κλπ. Τα υπολογισθέντα λειτουργικά έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται στον πίνακα 3.3.

Πίνακας 3.3. Έσοδα – έξοδα 1ου έτους λειτουργίας

1 Έσοδα	48.520	
Πώληση παραγόμενου γάλακτος	38.800	
Πώληση αρνιών προς σφαγή	9.720	
2 Έξοδα	19.400	%
Κόστος διατροφής προβατινών	12.320	63,5
Κόστος διατροφής κριαριών	1.160	6,0
Κόστος διατροφής αρνιών	800	4,1
Κόστος αναλωσίμων υλικών	1.520	7,8
Λοιπές δαπάνες (ηλεκτρικού ρεύματος, κλπ.)	1.600	8,2
Απρόβλεπτες δαπάνες	2.000	10,3
Ισολογισμός εσόδων -εξόδων	29.120	

Πίνακας 3.4. Αποσβέσεις

ΕΙΔΟΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΤΗ	ΕΤΗΣΙΑ €
ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	20	4.750
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	10	8.000
ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	15	333
ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	5	9.200
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ		22.283

Τα έσοδα των επόμενων ετών θα είναι μεγαλύτερα των αναφερόμενων στον πίνακα 3.3 λόγω αύξησης της γαλακτοπαραγωγής.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στις ταμειακές ροές που παρουσιάζονται στον πίνακα 3.5 για τα 5 πρώτα έτη λειτουργίας της εκμετάλλευσης. Το σενάριο που ακολουθήθηκε όσον αφορά τη χρηματοδότηση είναι το πλεόν σύνηθες στην πράξη και αφορά ίδια συμμετοχή κατά 25% του επενδεδυμένου κεφαλαίου, 30% τραπεζικό δανεισμό και 45% επιδοτήσεις.

Πίνακας 3.5. Προβλεπόμενες ροές κεφαλαίου (σε €)

Κύκλος εργασιών	Περίοδος σχεδιασμού κατασκευής	1ο ΕΤΟΣ	2ο ΕΤΟΣ	3ο ΕΤΟΣ	4ο ΕΤΟΣ	5ο ΕΤΟΣ
A. Εισροές						
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων		29.120	29.120	29.120	29.120	29.120
Ίδια συμμετοχή	53.500					
Μακροπρόθεσμα δάνεια	64.200					
Κεφάλαιο κίνησης		9.700				
Επιδοτήσεις	96.300					
Λοιπές πηγές						
ΣΥΝΟΛΟ Α	214.000	38.820	29.120	29.120	29.120	29.120
B. Εκροές						
Δαπάνες επένδυσης	214.000					
Τόκοι κεφαλαίου κίνησης		679				
Εξόφληση κεφαλαίου κίνησης		9.700				
Τόκο-χρεολύσια επενδυτικού δανείου		7.704*	9.571	9.571	9.571	9.571
Φόροι εισοδήματος		0	0	0	0	25**
Αμοιβή παραγωγού		10.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Λοιπές εκροές						
ΣΥΝΟΛΟ Β	214.000	28.083	21.571	21.571	21.571	21.596
Μεταβολή Κεφαλαίου Κίνησης (Α-Β)	0	10.737	7.549	7.549	7.549	7.524

* Απλή δόση. Περιλαμβάνει μόνο τόκους

** Ο φόρος υπολογίζεται στο ποσό που απομένει αν από τα "Κέρδη προ φόρων, τόκων και Αποσβέσεων", αφαιρεθούν οι τόκοι και οι αποσβέσεις, ληφθεί υπόψη το αφορολόγητο ποσό των 5.000 Ευρώ και χρησιμοποιηθεί ένας ενιαίος συντελεστής φορολόγησης 15%.

3.2.3 Οικονομικά αποτελέσματα προβατοτροφίας

Τα οικονομικά αποτελέσματα των προβατοτροφικών μονάδων εξαρτώνται από το γενετικό δυναμικό παραγωγής των εκτρεφόμενων προβάτων, τη μορφή εκμετάλλευσης, τη συνολική διαχείριση του κοπαδιού και τις επικρατούσες τιμές των παραγόμενων προϊόντων και ζωοτροφών.

Όταν οι τιμές των δημητριακών κυμαίνονται γύρω στα 17 λεπτά/κιλό, η τιμή του γάλακτος στο 1 €/κιλό και του αρνίσιου κρέατος στα 6 €/κιλό, μια προβατοτροφική μονάδα, δυναμικότητας 200 προβάτων και ετήσιας γαλακτοπαραγωγής 50 τόνων, υπολογίζεται ότι διαμορφώνει Οικογενειακό Γεωργικό Εισόδημα ανά προβατίνα 110-130 €.

Η τωρινή συγκυρία του διπλασιασμού σχεδόν των τιμών των δημητριακών, σε σχέση με αυτές της περασμένης διαιτίας, οδηγεί όλους τους κλάδους της κτηνοτροφίας σε δύσκολη οικονομική κατάσταση. Από την άλλη μεριά όμως, λόγω της μείωσης των

εισαγωγών, άρχισε ήδη να αυξάνει η τιμή στον παραγωγό, γεγονός που εξισορροπεί τα προβλήματα από την αυξημένη τιμή των ζωοτροφών.

Όταν οι ζωοτροφές παράγονται στην ίδια την εκμετάλλευση, οι τιμές τους στην αγορά δεν επηρεάζουν τα οικονομικά αποτελέσματα της κτηνοτροφικής μονάδας.

Εικόνα 3. Ντόπιες φυλές προβάτων Περιοχής Ελασσόνας

3.3 Ζωοτεχνικά δεδομένα

- Για το άρμεγμα των ζώων προβλέπεται αμελκτήριο 2Χ18. Οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες του αμελκτηρίου θα δοθούν από τον αντιπρόσωπο του αρμεκτικού συγκροτήματος που θα τοποθετηθεί στη μονάδα.
- Ο προσανατολισμός του κτιρίου προτείνεται να είναι τέτοιος ώστε η μεγάλη πλευρά του να είναι τοποθετημένη στον άξονα Ανατολή-Δύση.
- Η χορήγηση της τροφής στα ζώα προβλέπεται να γίνεται σε ταΐστρες τοποθετημένες στο προαύλιο ή περιμετρικά του χώρου ανάπαυσης στο εσωτερικό των τοίχων.
- Για τους τοκετούς θα χρησιμοποιούνται προσωρινά ειδικά κινητά χωρίσματα, που θα τοποθετούνται στα πιο προστατευμένα σημεία του προβατοστασίου.

- Για τα γαλουχούμενα αρνιά θα δημιουργούνται μέσα στο προβατοστάσιο ιδιαίτεροι χώροι (με ειδικά χωρίσματα που επιτρέπουν τη δίοδο μόνο των αρνιών) για την προσεγμένη διατροφή τους.
- Το δάπεδο του προβατοστασίου κατασκευάζεται από διαπερατά υλικά και με κλίση 2-3% προς το προαύλιο.
- Ο καθαρισμός της κοπροστρωμνής μπορεί να γίνεται με φορτωτή.
- Ο πλέον συνήθης τρόπος διατροφής είναι το διμερές σιτηρέσιο, που προβλέπει τη χορήγηση χονδροειδών ζωοτροφών και μίγματος συμπυκνωμένων ιδίως κατά την περίοδο της γαλακτοπαραγωγής. Σήμερα σε αρκετές μονάδες χρησιμοποιείται το σύστημα της ολικής διατροφής όπου οι συμπυκνωμένες και οι χονδροειδείς ζωοτροφές προσφέρονται ταυτόχρονα στις απαραίτητες ποσότητες ανάλογα με το φυσιολογικό στάδιο και το ύψος γαλαπαραγωγής, αλλά κάτι τέτοιο απαιτεί την ύπαρξη εξειδικευμένου εξοπλισμού. Μια ακόμη επιλογή είναι η εκ περιτροπής βόσκηση σε τεχνητούς λειμώνες, εφόσον βέβαια η μονάδα διαθέτει τέτοιες εκτάσεις.
- Ο πρώτος (1ος) τοκετός σε ηλικία των 12 μηνών.
- Η εκδήλωση οίστρου να εμφανίζεται σε όλη ή στη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους.
- Οι προβατίνες να συλλαμβάνουν με την πρώτη φορά.
- Οι προβατίνες να εμφανίζουν έναν τοκετό κάθε χρόνο και στις περιπτώσεις ελέγχου της αναπαραγωγικής λειτουργίας ορμονικά, 3 τοκετούς ανά δύο χρόνια.
- Το ποσοστό θνησιμότητας των αμνοεριφίων να είναι μικρότερο από 5%.
- Η διάρκεια της παραγωγικής ζωής είναι 6 χρόνια.
- Το ποσοστό αντικατάστασης να είναι στο 15-20% ανά έτος.
- Ο συντελεστής πολυδυμίας 1,2 έως 1,8 για τα πρόβατα.
- Το ιδανικό κριάρι να είναι υγιές και γόνιμο, να γονιμοποιεί τις προβατίνες με την πρώτη φορά.

3.4 Προοπτικές προβατοτροφίας

Στην προβατοτροφία παρατηρούνται σήμερα δύο τάσεις, οι οποίες τείνουν να διαμορφώσουν μελλοντικά δύο μορφές προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων. Η μία απ' αυτές συνδέεται με τη δημιουργία μεγάλου μεγέθους προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων συνήθους παραγωγικότητας και εκτατικής εκτροφής για την αξιοποίηση των ημιορεινών κυρίως βοσκοτόπων, ενώ η άλλη σχετίζεται με τη δημιουργία μέσου μεγέθους προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων υψηλής παραγωγικότητας και εντατικής εκτροφής που να στηρίζονται στις ιδιοπαραγόμενες ζωοτροφές.

Με βάση το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ελλειμματική σε πρόβειο γάλα και κυρίως σε πρόβειο κρέας και ότι η πλειονότητα του Ελληνικού λαού προτιμάει το αρνίσιο κρέας και το τυρί φέτα, οι προοπτικές είναι καταρχήν ευνοϊκές για αμφότερες τις μορφές των προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων, που ελπίζεται ότι θα επικρατήσουν.

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη μορφή μπορεί να σταθεί οικονομικά υπό τις παρούσες συνθήκες επιδοτήσεων, εφόσον αυξηθούν σε μέγεθος των 300, 400 και 500 προβατίνων και εκμεταλλευθούν τους υπάρχοντες πεδινούς (κατά την περίοδο του

χειμώνα) και ημιορεινούς και ορεινούς (από την άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο) βοσκότοπους. Αυτό είναι εφικτό εφόσον ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων αυτών μειωθεί σημαντικά και στηριχθεί κυρίως στα μέλη της προβατοτροφικής οικογένειας με παράδοση στον κλάδο αυτό της ζωικής μας παραγωγής. Η μορφή αυτή της προβατοτροφίας έχει ανάγκη στήριξης όχι μόνο από οικονομικής πλευράς (δηλ. για να εκσυγχρονισθούν), αλλά και για λόγους κοινωνικούς, δηλ. αποφυγή ερήμωσης της υπαίθρου.

Στα πλαίσια αυτής της μορφής προβατοτροφίας, θα μπορούσε η βιολογική προβατοτροφία να αποτελέσει μια καλή προοπτική κυρίως για τις ορεινές και προβληματικές περιοχές όπου οι καλύτερες τιμές συντελούν στη βελτίωση του εισοδήματος των προβατοτρόφων. Από την άλλη πλευρά, η δεύτερη μορφή της προβατοτροφίας, δηλ. η εξάπλωση της υπό τη μορφή σύγχρονων εκμεταλλεύσεων εντατικής εκτροφής φαίνεται να κερδίζει έδαφος, αφού συχνά δημιουργούνται τέτοιες εκμεταλλεύσεις μεγέθους 150-200 προβατινών υψηλών αποδόσεων.

Βασική προϋπόθεση αυτών είναι, η ύπαρξη καταλλήλων εδαφών αφενός μεν για τη δημιουργία πλούσιων τεχνητών λειμώνων, αφετέρου δε για την εξασφάλιση χονδροειδών ζωοτροφών και ειδικότερα ενσιρωμάτων μέσα στην εκμετάλλευση. Η εξασφάλιση τέτοιων εδαφών για τις προβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις ακόμα και γι' αυτές της εντατικής εκτροφής ήταν δύσκολη έως αδύνατη μέχρι πρόσφατα λόγω της παρουσίας προσοδοφόρων καλλιεργειών.

Σήμερα όμως που οι καλλιέργειες αυτές συρρικνώνονται, λόγω περικοπών σε εκτάσεις και επιδοτήσεις, είναι δυνατή η αξιοποίηση τέτοιων εδαφών δια μέσου σύγχρονων προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων που να στηρίζονται σε ζώα υψηλής παραγωγικότητας, αρκεί να επιχορηγηθούν κατάλληλα στο πρώτο στάδιο της δημιουργίας και της λειτουργίας τους.

3.5 Αιγοτροφία

Ο πληθυσμός των αιγών στην Ελλάδα δείχνει μειούμενος με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία από την Στατιστική Αρχή. Έτσι από 5,5 εκατομμύρια ζώα το 1995, το 2006 υπήρχαν 4,8. Το κατσικίσιο κρέας και γάλα έχουν σημαντική αξία και θέση στη διατροφή του Έλληνα. Από υγιεινής απόψεως τόσο το κατσικίσιο κρέας όσο και το γάλα θεωρούνται καλύτερα του αρνίσιου κρέατος και αγελαδινού γάλακτος αντίστοιχα. Εντούτοις οι τιμές των είναι μεγαλύτερες των ανταγωνιστικών και ιδιαίτερα εκείνη του γίδινου γάλακτος. Το τελευταίο πωλείται στα super markets σε τιμές υψηλότερες των 2,2€ ανά λίτρο, ενώ η τιμή αγοράς από τον παραγωγό είναι στα 0,6€ ανά λίτρο.

Ο συνήθης τρόπος εκτροφής των αιγών στην Ελλάδα είναι η εκτατική ποιμενική εκτροφή. Ένα τέτοιο σύστημα όμως δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στην περίπτωση μικρών οικογενειακής μορφής εκτροφών στις οποίες κάθε δραστηριότητα έχει ως σκοπό τη συμπλήρωση του εισοδήματος και δεν αποτελεί τη μόνη δραστηριότητα. Έτσι αναπόφευκτα πρέπει να εφαρμοσθεί είτε το σύστημα της ενσταβλισμένης εκτροφής ή της ημιεντατικής. Στην δεύτερη περίπτωση και πάλι θα πρέπει το κοπάδι να οδηγείται στη βοσκή που σημαίνει σημαντική δαπάνη χρόνου και εργατικού κόστους. Ακόμη και στην περίπτωση που υπάρξουν τεχνητοί λειμώνες είναι αρκετά δύσκολη η λειτουργική διατήρηση αυτών λόγω της ηθολογίας βόσκησης των αιγών. Ουσιαστικά λοιπόν δεν μένει παρά να εξετασθεί η περίπτωση μιας κλειστής εντατικής εκτροφής. Από άποψη κατασκευής η όλη επιχείρηση δεν διαφέρει από εκείνη που περιγράφηκε νωρίτερα για την προβατοτροφική μονάδα. Θεωρείται ως δεδομένο η

επιλογή Ελληνικών φυλών αιγών και μάλιστα αυτή της Σκοπέλου.

Εικόνα 4. Καθαρόαιμες αίγες φυλής Σκοπέλου στο Δ.Δ Ολυμπιάδας Επαρχίας Ελασσόνας

Η Αίγα Σκοπέλου είναι μεγαλόσωμο ζώο, το μέσο βάρος των ενήλικων αρσενικών είναι 70 - 75 kg περίπου, ενώ εκείνο των ενήλικων θηλυκών είναι 56 - 60 kg περίπου. Ο μαστός είναι κανονικός, διχαλωτός, σφιχτά δεμένος με τους κοιλιακούς μύες (μήκος θηλής: 3,9 cm). Είναι ζώα πρώιμα, τα θηλυκά εμφανίζουν τον πρώτο οίστρο στον 5-6 μήνα αλλά οι συζεύξεις αρχίζουν αφού έχουν συμπληρώσει τον 7-8 μήνα (ζώων βάρος ίσο με το 65-70% των ενήλικων θηλυκών). Τα αρσενικά εμφανίζουν παραγωγή σπερματοζωαρίων στην ηλικία των 5 μηνών περίπου, αλλά οι πρώτες συζεύξεις πραγματοποιούνται στην ηλικία των 15-16 μηνών. Η αίγα φυλής Σκοπέλου έχει υψηλότερη γαλακτοπαραγωγή σε σχέση με άλλες φυλές αιγών που ζουν σε παρόμοιες συνθήκες διαβίωσης όπως Δαμασκίου και Μάλτας, ενώ έχει χαμηλότερη γαλακτοπαραγωγή σε σχέση με άλλες φυλές αιγών που ζουν σε πολύ καλύτερες συνθήκες όπως Saanen και Alpine. Η μέση γαλακτοπαραγωγή ανέρχεται στα 329lt (192 ημέρες αρμέγματος) για τη χρονική περίοδο 2005-2006. Οι μεγαλύτερες αποδόσεις

γάλακτος παρατηρούνται στη τρίτη γαλακτική περίοδο ενώ σε σχέση με την τοκετομάδα τη μεγαλύτερη απόδοση δίνουν οι αίγες με πολύδυμο (>3) τοκετό, 435lt ακολουθούν εκείνες με δίδυμο τοκετό, 420lt και τέλος εκείνες με μονόδυμο τοκετό, 399lt σε 210 ημέρες άλμεξης. Το μεγαλύτερο ποσοστό των οχειών εμφανίζεται αρχές καλοκαιριού με ποσοστό πρώιμων τοκετών 70,38% (Οκτώβριο-Δεκέμβριο) ενώ οι τοκετοί που πραγματοποιούνται μεταξύ Ιανουάριο και Απρίλιο είναι 29,62%. Οι αίγες που γεννούν μεταξύ Ιανουάριο και Απρίλιο παρουσιάζουν μεγαλύτερες αποδόσεις γάλακτος σε σχέση με εκείνες που γεννούν μεταξύ Οκτώβριο - Δεκέμβριο. Το 46,59% των τοκετών είναι μονόδυμοι, το 51,78% δίδυμοι και μόνο το 1,63% μονόδυμοι). Η μέση πολυδυμία ανέρχεται στο 1,55. Το ζών βάρους των νεογέννητων εριφίων είναι γύρω στα 3,3 kg.

Η ποιότητα του γάλακτος παρά τις υψηλές αποδόσεις είναι ικανοποιητική, η μέση περιεκτικότητα σε λίπος, πρωτεΐνες και λακτόζη ανέρχεται σε 5,6%, 4,5% και 4,0% αντίστοιχα.

Εφαρμόζεται πρόγραμμα γενετικής βελτίωσης, με το οποίο επιδιώκεται η παραγωγή ζώων με αποδόσεις μεγαλύτερες από τις μητέρες τους, ώστε να φθάσουν σε επίπεδα που να καθιστούν οικονομικά συμφέρουσα τη διατήρησή τους προς όφελος των παραγωγών και της εθνικής οικονομίας γενικότερα. Για να πραγματοποιηθεί ο στόχος αυτός, εφαρμόζεται ο έλεγχος των αποδόσεων των ζώων, οι σχεδιασμένες συζεύξεις και η δημιουργία γενεαλογικών βιβλίων.

Το μεγάλο πλεονεκτήμα που παρουσιάζει η εκτροφή αιγών της φυλής Σκοπέλου είναι ότι τα παράγωγα μέσω των ανωτέρω διαδικασιών αποκτούν σημαντική τιμή πώλησης ως ζώα αναπαραγωγής. Με βάση αυτή τη δραστηριότητα η εκτροφή παρουσιάζει σημαντικότατο οικονομικό ενδιαφέρον όπως φαίνεται στους πίνακες 3.6 και 3.7 που εμφανίζουν τα έσοδα –έξοδα και τις ταμειακές ροές της μονάδας.

Πίνακας 3.6. Έσοδα – έξοδα λειτουργίας

Εσοδα	83.288
Πώληση παραγόμενου γάλακτος	40.138
Πώληση κατσικιών προς αναπαραγωγή	36.000
Πώληση κατσικιών προς σφαγή	7.150
Εξοδα	30.920
Κόστος διατροφής αιγών	22420
Κόστος διατροφής τράγων	2400
Κόστος διατροφής κατσικιών	1000
Κόστος αναλωσίμων υλικών	1500
Λοιπές δαπάνες (ΔΕΗ, κλπ.)	1.600
Απρόβλεπτες δαπάνες	2.000
Ισολογισμός εσόδων - εξόδων	52.368

Εάν όμως δεν πωληθούν τα 2/3 των παραγόμενων απογόνων ως ζώα αναπαραγωγής αλλά ως απλά σφάγια και συνυπολογισθούν και οι αποσβέσεις τότε η επένδυση με αυτή τη μορφή δεν είναι θετική.

Πίνακας 3.7. Προβλεπόμενες ροές κεφαλαίου (σε €)

Κυκλος εργασιών	Περίοδος σχεδιασμού κατασκευής	1ο ΕΤΟΣ	2ο ΕΤΟΣ	3ο ΕΤΟΣ	4ο ΕΤΟΣ	5ο ΕΤΟΣ
A. Εισροές						
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων		52.368	52.368	52.368	52.368	52.368
Ίδια συμμετοχή	53.500					
Μακροπρόθεσμα δάνεια	64.200					
Κεφάλαιο κίνησης		15.460				
Ενισχύσεις Δημοσίου	96.300					
Λοιπές πηγές						
ΣΥΝΟΛΟ Α	214.000	67.828	52.368	52.368	52.368	52.368
B. Εκροές						
Δαπάνες επένδυσης	214.000					
Τόκοι κεφαλαίου κίνησης		1.082				
Εξόφληση κεφαλαίου κίνησης		15.460				
Τόκο-χρεολύσια επενδυτικού δανείου		7.704*	9.571	9.571	9.571	9.571
Φόροι εισοδήματος		2.794**	3.341	3.403	3.460	3.512
Αμοιβή παραγωγού		20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Λοιπές εκροές						
ΣΥΝΟΛΟ Β	214.000	47.040	32.912	32.974	33.031	33.083
Μεταβολή Κεφαλαίου Κίνησης (Α-Β)	0	20.788	19.456	19.394	19.337	19.285

* Απλή δόση. Περιλαμβάνει μόνο τόκους

** Ο φόρος υπολογίζεται στο ποσό που απομένει αν από τα "Κέρδη προ φόρων, τόκων και Αποσβέσεων" αφαιρεθούν οι τόκοι και οι αποσβέσεις, ληφθεί υπόψη το αφορολόγητο ποσό των 5.000 Ευρώ και χρησιμοποιηθεί ένας ενιαίος συντελεστής φορολόγησης 15%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑΣ

4.1 Εισαγωγή

Η χοιροτροφία, είναι σήμερα ένας από τους ιδιαίτερα εντατικούς κλάδους της ζωικής παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Σήμερα στην χώρα μας ο κλάδος αυτός παράγει το 62% του εγχώριου παραγόμενου κρέατος και μόνο το 17% του συνολικά καταναλισκόμενου. Καλύπτει περίπου το 30% των συνολικών μας αναγκών σε χοιρινό κρέας ετησίως, αν και σε κάποια χρονική περίοδο (τέλη 10ετίας του 1970 και αρχές 10ετίας του 1980) ο βαθμός αυτάρκειας είχε ξεπεράσει το 80%.

Η παρατηρούμενη σήμερα διαφορά μεταξύ συνολικής κατανάλωσης και εγχώριας παραγωγής καλύπτεται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά κύριο λόγο (πίνακας 1), της οποίας η συνολική παραγωγή ανέρχεται σε 17-18 εκατομμύρια τόνους χοιρινού κρέατος (βαθμός αυτάρκειας 110%). Οι κυριότερες χώρες της Ε.Ε. παραγωγής χοίρειου κρέατος το 2002 ήταν: Γερμανία (23,1 % της παραγωγής), Ισπανία (17,5 %), Γαλλία (13,2 %), Κάτω Χώρες (7,7 %) και Δανία (9,9 %). Η ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση στην Ε.Ε ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 43 κιλά. Ο αριθμός αυτός ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών ενώ σύμφωνα με εκτιμήσεις της στατιστικής υπηρεσίας η ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση αναμένεται να ανέλθει στα 44,4 κιλά το 2012.

Πριν από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν γίνονταν λόγος ούτε για χωρικής μορφής χοιροτροφία, αφού στην πράξη οι περισσότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις της χώρας διατηρούσαν έναν ή δύο χοίρους για τις ανάγκες της οικογενείας τους σε κρέας και λίπος κατά τους χειμερινούς μήνες και κυρίως κατά την περίοδο των Χριστουγέννων.

Η συστηματική χοιροτροφία άρχισε να αναπτύσσεται στη χώρα μας από τα τέλη της 10ετίας του 1950 και τις αρχές της 10ετίας του 1960 με τη δημιουργία οικογενειακής μορφής χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων των 10-30 χοιρομητέρων για την κάλυψη περιορισμένων και εποχιακών απαιτήσεων σε χοιρινό κρέας. Η ταχεία όμως αύξηση των αναγκών μας σε κρέας, λόγω βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου του ελληνικού λαού και ανάπτυξης του τουρισμού, σε συνδυασμό με την αδυναμία κάλυψης της αυξημένης ζήτησης σε ερυθρά κρέατα (μόσχου και αμνοεριφίου) είχε ως αποτέλεσμα τη στροφή προς την παραγωγή λευκών κρεάτων (χοιρινού και ορνιθίου), που επιτυγχάνεται σε συντομότερο χρονικό διάστημα.

Έτσι από την αρχή της 10ετίας του 1970 παρατηρήθηκε ταχεία αύξηση παραγωγής χοιρινού κρέατος με τη δημιουργία συγχρόνως τόσο μεγάλου μεγέθους χοιροτροφικών μονάδων (200-500 χοιρομητέρες) καθαρώς επιχειρηματικής μορφής, όσο και μικρού και μέσου μεγέθους χοιροτροφικών μονάδων (50-150 χοιρομητέρες) οικογενειακής μορφής. Η δημιουργία αμφοτέρων των κατηγοριών χοιροτροφικών μονάδων ήταν αποτέλεσμα της παρότρυνσης και της οικονομικής στήριξης εκ μέρους της πολιτείας υπό τη μορφή επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων στην προσπάθεια της να μειώσει την εκροή πολυτίμου συναλλάγματος.

Οι χοιροτροφικές μας εκμεταλλεύσεις, τόσο οι επιχειρηματικές, όσο και οι οικογενειακής μορφής, αντιμετώπισαν και εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες έναντι των αντίστοιχων των άλλων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω χαμηλότερης παραγωγικότητας και υψηλότερου κόστους παραγωγής με αποτέλεσμα να μην μπορούν να είναι ανταγωνιστικές.

Προς την κατεύθυνση της μη ανταγωνιστικότητας συνέβαλαν αποφασιστικά αφενός μεν η καθιέρωση των Ν.Ε.Π (Νομισματικά Εξισωτικά Ποσά), δηλ. η επιδότηση των εισαγόμενων χοιρινών κρεάτων σε βάρος της εγχώριας παραγωγής, αφετέρου δε τα υψηλά επιτόκια. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ο συγκεκριμένος κλάδος δεν απολαμβάνει επιδοτήσεων από την πολιτεία.

4.2 Τεχνικοοικονομική ανάλυση χοιροτροφικής εκμετάλλευσης οικογενειακού τύπου δυναμικότητας 30 χοιρομητέρων

Η χοιροτροφική αυτή εκμετάλλευση δεν αποτελεί την αποκλειστική απασχόληση της αγροτικής οικογένειας, αλλά προϋποθέτει σχεδόν καθημερινή ενασχόληση με αυτήν. Το μέγεθος της μονάδας είναι τέτοιο ώστε να εξασφαλίσει ένα πρόσθετο και σταθερό εισόδημα στην οικογένεια που με τη σειρά της θα καλύπτει τις εργατικές ανάγκες αφιερώνοντας λίγες ώρες την εβδομάδα. Έτσι θα είναι δυνατό να ασχοληθεί και με άλλες γεωργικές δραστηριότητες. Η καθημερινή ενασχόληση έχει να κάνει περισσότερο με την παρακολούθηση και έλεγχο των ζώων και όχι με την καθημερινή εργασία.

4.2.1 Τεχνική περιγραφή και κόστος εγκατάστασης

Η ίδρυση και η εγκατάσταση μιας χοιροτροφικής μονάδας 30 χοιρομητέρων απαιτεί ορισμένο έδαφος και πιο συγκεκριμένα οικόπεδο κατά μέγιστο 1,5 στρεμμάτων για τις αναγκαίες κτιριακές εγκαταστάσεις και βάση πάντα του ποσοστού κάλυψης που προβλέπει η νομοθεσία.

Στα έργα υποδομής περιλαμβάνονται η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, η ανέγερση δεξαμενής ύδατος, οι εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού, η περίφραξη όλης της χοιροτροφικής μονάδας και τέλος το κεντρικό δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης.

Στις κτιριακές εγκαταστάσεις περιλαμβάνεται ένα ενιαίο κτίριο που καλύπτει όλα τα στάδια εκτροφής των χοιρομητέρων (ξηράς περιόδου, κυοφορίας, τοκετού και κάπρων) και των παραγώνων (απογαλακτισμού, προπάχυνσης και πάχυνσης) και φυσικά η αποθήκη με το παρασκευαστήριο των μιγμάτων τροφής. Η κάτοψη του στάβλου περιέχεται στο παράρτημα και προέρχεται από το ΥΠΑΑΤ. Η αποθήκη και το παρασκευαστήριο ζωοτροφών αποτελούν ένα κτίριο διαστάσεων 10x10 μέτρων. Ο χώρος αυτός είναι μεγάλος σχετικά και επιτρέπει και την δημιουργία εντός αυτού ενός δωματίου αποδυτηρίων και λουτρού.

Στο εξοπλισμό περιλαμβάνονται οι κλωβοί ξηράς περιόδου, τοκετού και απογαλακτισμού, οι ποτίστρες με τις ταΐστρες, τα συστήματα διανομής των σιτηρεσίων, τα κιγκλιδώματα για τα κελιά πάχυνσης, ο εξοπλισμός του παρασκευαστηρίου των τροφών, τα συστήματα εξαερισμού των θαλάμων, τα συστήματα θέρμανσης και ψύξης τα πιεστικά μηχανήματα ύδρευσης και καθαρισμού και φυσικά τα σιλό δημητριακών και έτοιμων μιγμάτων.

Οι τιμές που έχουν υπολογισθεί για τον προσδιορισμό του κόστους αποτελούν μέσες τιμές της αγοράς. Πρακτικά υπάρχει μεγάλη ποικιλία σχεδίων, υλικών, προέλευσης, ποιότητας κλπ, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλο εύρος τιμών και να είναι αναγκαία η διερεύνηση της αγοράς και των διαθέσιμων λύσεων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι για τα κελιά ξηράς περιόδου η μέση τιμή υπολογίστηκε στα 420 ευρώ ανά κελί με τις τιμές να κυμαίνονται από 390 μέχρι 450 ευρώ. Στην περίπτωση των κελιών τοκετού η μέση τιμή ανέρχεται στα 1450 ευρώ με εύρος από 1200 έως 2000

ευρώ. Όσον αφορά τα συστήματα εξαερισμού και τροφοδοσίας αυτά που έχουν υπολογισθεί τη μελέτη είναι τα απλούστερα δυνατά. Εύρος τιμών είναι δύσκολο να δοθεί γιατί εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως το μέγεθος των εξαεριστήρων, το είδος του ελεγκτή, το επίπεδο αυτοματισμού, το είδος του εφαρμοζόμενου συστήματος, την περιοχή εφαρμογής και το μικροκλίμα κλπ. Σε γενικές γραμμές μπορεί να τριπλασιαστεί το προϋπολογισμένο κόστος. Ανάλογη είναι και η εικόνα για τον εξοπλισμό του παρασκευαστηρίου ζωοτροφών. Σήμερα υφίστανται συστήματα που επιτρέπουν τη λειτουργία του παρασκευαστηρίου από οποιοδήποτε σημείο της υδρογείου αρκεί να υπάρχει σύνδεση μέσω διαδικτύου. Στην παρούσα περίπτωση όμως ακόμη και η αναφορά σε τέτοια συστήματα θα ήταν παράλογη.

Το συνολικό κόστος ίδρυσης και εγκατάστασης μιας χοιροτροφικής μονάδος 30 χοιρομητέρων υπολογίζεται σε τρέχουσες τιμές στις 260.000€, περιλαμβανόμενης και της αξίας των ζώων. Στο κόστος συμμετέχουν το οικόπεδο με 1,2 %, τα έργα υποδομής με 11,5%, οι κτιριακές εγκαταστάσεις με 38,5%, ο εξοπλισμός με 44,8% και ο ζωικός πληθυσμός με 4,0%.

Το κόστος εγκατάστασης χωρίς τα ζώα, ανέρχεται συνολικά σε 250.000 € και αντιστοιχεί σε 8.330€ ανά χοιρομητέρα. Αν σ' αυτό προστεθεί η αξία της χοιρομητέρας και του αναλογούντος κάπρου, τότε το συνολικό επενδυθέν κεφάλαιο λίγο πριν την έναρξη λειτουργίας της σύγχρονης χοιροτροφικής εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 8.660€ ανά χοιρομητέρα αντίστοιχα (Πίνακας 4.1).

Πίνακας 4.1. Τεχνική περιγραφή και κόστος ίδρυσης χοιροτροφικής εκμετάλλευσης μεγέθους 30 χοιρομητέρων

Μορφές κεφαλαίου	Ευρώ	% (1-5)	% (1-6)
1. Οικόπεδο	3.000	1,2	1,1
2. Έργα υποδομής	30.000	11,8	11,3
3. Κτιριακές εγκαταστάσεις	100.000	39,3	37,7
4. Μηχανολογικός & λοιπός εξοπλισμός	116.500	45,8	44,0
5. Διάφορα έξοδα	5.000	2,0	1,9
Σύνολο 1-5	254.500	100,0	96,0
6. Ζωικός πληθυσμός (χοιρ/ρες, κάπροι)	10.500		4,0
Σύνολο 1-6	265.000		100,0

Στις παραπάνω δαπάνες δεν έχουν προβλεφθεί δαπάνες για γεώτρηση και τον εξοπλισμό αυτής, καθώς και τα έξοδα σύνδεσης με κάποιον πάροχο ηλεκτρικού ρεύματος, μια και οι ανάγκες καθώς και οι προσφερόμενες λύσεις διαφοροποιούνται σημαντικά από περιοχή σε περιοχή.

4.2.2 Φυσικά ή τεχνικά και οικονομικά δεδομένα παραγωγής και πάχυνσης χοιριδίων συναρτήσει μεγέθους χοιροτροφικής εκμετάλλευσης

Τα χρησιμοποιούμενα στην ανάλυση αυτή φυσικά ή τεχνικά και οικονομικά δεδομένα τόσο για την παραγωγή, όσο και για την πάχυνση των χοιριδίων της εξεταζόμενης επιχείρησης φαίνονται στον πίνακα 4.2.

Πιο συγκεκριμένα, τα αναπαραγωγικά δεδομένα, δίνονται ως μέσος όρος για όλη τη μονάδα ανεξάρτητα από τον παραγωγικό κύκλο των χοιρομητέρων. Στον πίνακα φαίνονται οι υπολογιζόμενες απώλειες ανά στάδιο. Οι απώλειες των ζώων

αναπαραγωγής κυμαίνονται συνήθως σε χαμηλά ποσοστά και πιο συγκεκριμένα μεταξύ του 1-2%. Οι αποδόσεις που παρουσιάζονται στον πίνακα αποτελούν πραγματικότητα σήμερα για μονάδες αυτού του μεγέθους που εκτρέφουν σύγχρονα, βελτιωμένα ζώα.

Ο αριθμός τοκετών ετησίως υπολογίζεται σε 2,35 και προέρχεται από τη διαίρεση των 365 ημερών του έτους με το 155 ήτοι εγκυμοσύνη 115 ημέρες, θηλασμός 28 ημέρες και διάρκεια ξηράς περιόδου 12 ημέρες (στο τελευταίο υπολογίζεται και η χρονική επιβάρυνση από επιστροφές, αποβολές κλπ). Με βάση τον αριθμό αυτό τα γεννώμενα χοιρίδια ανέρχονται κατά μέσο όρο σε 28,2 ανά χοιρομητέρα το έτος και τα αντίστοιχα απογαλακτιζόμενα σε 23,5. Οι αποδόσεις αυτές είναι χαμηλότερες από αυτές που πετυχαίνουν η υψηλής παραγωγικότητας μονάδες. Οι μονάδες οικογενειακής μορφής, εφόσον ο κτηνοτρόφος είναι συνεπής, μπορούν πάρα πολύ εύκολα όχι μόνο να επιτύχουν αποδόσεις ίσες με αυτές των μονάδων υψηλής παραγωγικότητας αλλά και ακόμη καλύτερες, μια και διαχειρίζονται οι ίδιοι πολύ μικρό αριθμό ζώων και φυσικά το προσωπικό οικονομικό κίνητρο είναι μεγαλύτερο σε σχέση με αυτό του μέσου σταβλίτη. Η χρονική διάρκεια από τη γέννηση μέχρι την επίτευξη του τελικού ζώντος βάρους πάχυνσης των χοιριδίων υπολογίζεται σε 165 ημέρες. Το ζων βάρος σφαγής των 115 κιλών θεωρείται πλέον αποδεκτό από τους εμπόρους χοιρείου κρέατος, η ωριμότητά του και κατά συνέπεια και η ποιότητά του είναι καλύτερη της αντίστοιχης ενός χοίρου σωματικού βάρους 100 κιλών και τέλος επιτρέπει στον παραγωγό να αυξήσει το καθαρό εισόδημα.

Πίνακας 4.2 Δεδομένα υπολογισμών

Δυναμικότητα	30
Τοκετοί/έτος/συ	2,35
Γεννηθέντα Ζώντα Χοιρίδια ανά τοκετό	12
Απογαλακτιζόμενα Χοιρίδια ανά τοκετό	10
Τοκετοί/εβδομάδα	1
Απογαλακτιζόμενα Χοιρίδια/εβδομάδα	14
Απώλειες στο στάδιο της ανάπτυξης	5%
Απώλειες στο στάδιο της προπ/νσης	1%
Απώλειες στο στάδιο της πάχυνσης	0,5%
Διάρκεια θηλασμού	28
Είσοδος συών στο κελί τοκετού πριν	7 ημέρες
Πλύσιμο θαλάμου τοκετού	3ημέρες
Χρόνος μεταξύ 2 διαδοχικών εισόδων στο θαλαμο τοκετού	5 εβδομάδες
Ηλικία μεταφοράς χοιριδίων στην προπάχυνση	68 ημερών
Χρόνος Παραμονής στην ανάπτυξη	40 ημέρες
Πλύσιμο	2 ημέρες
Χρόνος μεταξύ 2 διαδοχικών εισόδων στο θαλαμο Απογ/μού	6 εβδομάδες
Χρόνος Παραμονής στην Προπάχυνση	40 ημέρες
Πλύσιμο	2 ημέρες
Απασχόληση Προπάχυνσης	6 εβδομάδες
Ηλικία σφαγής	165
Χρόνος Παραμονής στην Προπάχυνση	57 ημέρες
Πλύσιμο	2 ημέρες
Απασχόληση Πάχυνσης	8,5 εβδομάδες

Η διάρκεια παραγωγικής ζωής των μεν χοιρομητέρων ανέρχεται σε 2,67 χρόνια, που αντιστοιχεί σε 6 τοκετούς, των δε κάπρων σε 2 χρόνια, και η αναλογία τους είναι 20 χοιρομητέρες ανά κάπρο όταν η γονιμοποίηση γίνεται με φυσικό τρόπο ή 100

χοιρομητέρες ανά κάπρο όταν η γονιμοποίηση γίνεται με τεχνητή γονιμοποίηση. Στην τελευταία περίπτωση χρειάζεται μεγαλύτερο κεφάλαιο για τη δημιουργία του εργαστηρίου τεχνητής γονιμοποίησης, αλλά επιτρέπει τη μείωση του αριθμού των κάπρων και τον καθημερινό έλεγχο της ποιότητας του σπέρματος και την αύξηση της παραγωγικότητας. Στην προτεινόμενη μονάδα ένας κάπρος μπορεί να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της αλλά εξίσου καλή λύση θα ήταν η αγορά σπέρματος από κάποια εμπορική μονάδα της περιοχής που διαθέτει σταθμό τεχνητής σπερματέγχυσης.

Η ποσότητα της τροφής των χοιρομητέρων για όλα τα στάδια μιας παραγωγικής διαδικασίας (ξηρά περίοδος, εγκυμοσύνη, θηλασμός) υπολογίζεται σε 1.100 κιλά ετησίως, ενώ η αντίστοιχη του κάπρου σε 1.000 κιλά. Από την άλλη πλευρά η ποσότητα της τροφής ενός χοιριδίου από τον απογαλακτισμό του (7 χλγ. ζ.β.) μέχρι την τελική πάχυνση του (115 χλγ. ζ. β.) ανέρχεται σε 317,5 χλγ που αντιστοιχεί σε 2,80 συντελεστή αξιοποίησης της τροφής και 697 γραμμάρια μέση ημερήσια αύξηση του ζώντος βάρους του. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν μέσους όρους από παλαιότερες μελέτες σε εθνικό επίπεδο. Σήμερα υπάρχουν μονάδες που καταγράφουν συντελεστές μικρότερους του 2,3. Σήμερα υπάρχουν μονάδες που καταγράφουν συντελεστές μικρότερους του 2,3. Το όλο θέμα έχει κάνει με την ποιότητα των εγκαταστάσεων και του μηχανολογικού εξοπλισμού, το γενετικό δυναμικό των εκτρεφόμενων ζώων αλλά και με τη νοστροπία του κάθε παραγωγού. Είναι γνωστό ότι η διατροφή αποτελεί το μεγαλύτερο συντελεστή του κόστους παραγωγής (65-70%) και έτσι οι παραγωγοί διακρίνονται κατά βάση σε δύο κατηγορίες: α. εκείνους που κοιτούν το απόλυτο κόστος ανά κιλό παραγόμενης τροφής και β. εκείνοι που κοιτούν την αποτελεσματικότητα αυτής σε σχέση πάντα με το κόστος. Το κόστος παρασκευής κάθε κατηγορίας τροφής παρουσιάζει μια διακύμανση από 270 μέχρι 670€ ανά τόνο. Οι τιμές των ζωοτροφών έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία έτη. Τα 670€ ανά τόνο ισχύουν για το εναρκτήριο σιτηρέσιο των χοιριδίων, του οποίου όμως η κατανάλωση είναι πάρα πολύ μικρή ενώ αντίθετα η σημασία του είναι μεγάλη μια και αποτελεί το σιτηρέσιο εθισμού των χοιριδίων στην ξηρά τροφή, με σημαντική επίδραση όχι μόνο στην ανάπτυξη πριν και μετά τον απογαλακτισμό αλλά ακόμη και στο τελικό βάρος πάχυνσης ή στο χρονικό διάστημα που θα χρειαστεί για την επίτευξη συγκεκριμένου βάρους σφαγής. Το κόστος διατροφής μπορεί να μειωθεί εάν ο κτηνοτρόφος ιδιοπαράγει μέρος των αναγκαίων ζωοτροφών.

Τέλος, στα τεχνικοοικονομικά δεδομένα περιλαμβάνονται αφενός η διάρκεια ζωής των έργων υποδομής και των κτιριακών εγκαταστάσεων (25 χρόνια) και του μηχανολογικού εξοπλισμού (10 χρόνια) και οι αποσβέσεις του ζωικού πληθυσμού (2,5 χρόνια) (πίνακας 4.3) για τον υπολογισμό των ετησίων δαπανών.

Πίνακας 4.3. Αποσβέσεις

ΕΙΔΟΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΤΗ	ΕΤΗΣΙΑ €
ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	20	5.000
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	10	11.650
ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	15	2.000
ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	5	2.100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ		20.750

4.2.3 Πρόσοδοι, δαπάνες, κόστος, κέρδος και εισοδήματα χοιροτροφικής εκμετάλλευσης 30 χοιρομητέρων

Από τον Πίνακα 4.4 προκύπτει ότι η μέση ετήσια ακαθάριστη πρόσοδος ανέρχεται σε 118.360€ για τη μονάδα των 30 χοιρομητέρων που μελετούμε. Τα στοιχεία που έχουν χρησιμοποιηθεί προέρχονται από δεδομένα χοιροτροφικών επιχειρήσεων σε λειτουργία και ουσιαστικά πρόκειται για τους μέσους όρους της τελευταίας 5ετίας (2006-2010). Κατά το χρονικό αυτό διάστημα παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση του κόστους αγοράς των ζωοτροφών και κυρίως των δημητριακών καρπών. Στην 5ετία υπολογίστηκε ότι το κόστος προμήθειας των βασικών ζωοτροφών ήταν κατά μέσο όρο 54.000€ ετησίως για τη συγκεκριμένη μονάδα, αλλά πραγματικά δαπανήθηκαν από 44.000 μέχρι και 63.000€ ετησίως. Ανάλογη εικόνα παρατηρήθηκε και στην μέση τιμή πώλησης των παχυνομένων χοίρων. Σε επίπεδο μονάδας η πώληση γίνεται με βάση την αξία του κιλού ζωντανού χοίρου. Έτσι ενώ η μέση τιμή της 5ετίας ήταν 1,37€, στην πραγματικότητα και πάντα σε ετήσια βάση διαμορφώθηκε από 1,28 έως 1,46€ ανά κιλό. Στην παρούσα χρονική στιγμή οι τιμές των δημητριακών καρπών είναι σχετικά χαμηλές σε σχέση με το μέσο όρο της 5ετίας, ενώ και η τιμή πώλησης είναι στα επίπεδα της αντίστοιχης ανώτατης.

Πίνακας 4.4. Πρόσοδοι, δαπάνες, κόστος, κέρδος χοιροτροφικής εκμετάλλευσης 30 χοιρομητέρων.

I. Ακαθάριστη πρόσοδος	118.360,00	
II. Δαπάνες παραγωγής		
1. Εργασία	9.600,00	10,11
2. Διατροφή	54.000,00	56,87
3. Διάφορες δαπάνες (πλην τόκων) ζωικού και παγίου κεφαλαίου	3.400,00	3,58
4. Αποσβέσεις	20.750,00	21,85
5. Ενέργεια, φως, νερό, τηλέφωνο κλπ.	3.000,00	3,16
6. Φάρμακα, εμβόλια, αναλώσιμα	4.200,00	4,42
Σύνολο	94.950,00	100,00
III. Κέρδος (€ και % ακαθ. προσ.)	23.410,00	19,78
» (» δαπ. παρ/γής)		24,66
IV. Κόστος παραγωγής (€/χλγ. ζ. β.)	1,22	
IV. Κόστος παραγωγής χωρίς αποσβέσεις (€/χλγ. ζ. β.)	0,96	

Διαφοροποιήσεις σε όλους τους παραπάνω συντελεστές διαμόρφωσης του οικονομικού αποτελέσματος υπάρχουν και σε πολλές περιπτώσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Περιοχές της χώρας όπου υπάρχει παραγωγή δημητριακών καρπών συχνά απολαμβάνουν χαμηλότερες τιμές αγοράς. Επίσης χοιροτρόφοι οι οποίοι έχουν διαθέσιμα κεφάλαια (αν και αυτό αποτελεί ασυνήθιστο φαινόμενο σήμερα) μπορούν να συγκεντρώσουν μεγάλες ποσότητες καρπών την περίοδο της συγκομιδής και έτσι και να απολαμβάνουν μειωμένου κόστους διατροφής. Όσον αφορά την τιμή διάθεσης των παχυνομένων χοίρων και αυτή παρουσιάζει διαφοροποιήσεις ανάλογα με την περιοχή και έχει συνήθως να κάνει με τις διατροφικές συνήθειες της περιοχής και την ύπαρξη ή μη χοιροτροφικών μονάδων στην περιοχή. Ένα άλλο χαρακτηριστικό «Ελληνικό παράδοξο» είναι το γεγονός ότι, ενώ η εγχώρια παραγωγή καλύπτει μόνο

το 30% της ζήτησης εντούτοις η πλειονότητα των σφάγιων που διακινούνται είναι ονομασμένα ως «Ελληνικά». Μόνο σε μεγάλες αλυσίδες super markets βρίσκει κανείς «επώνυμο» εισαγόμενο χοιρινό κρέας. Το πρόβλημα έχει τεθεί από την μεριά των χοιροτρόφων εδώ και μία τουλάχιστον 10ετία, σε πολιτικές ηγεσίες διαφόρων αποχρώσεων, χωρίς ποτέ να υπάρξει βούληση για την επίλυση του προβλήματος. Το μόνο θετικό στοιχείο που έχει προκύψει τελευταία ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης και της έλλειψης αξιοπιστίας των Ελλήνων εισαγωγέων κρέατος, κυρίως από χώρες της Ε.Ε., είναι ότι αυξήθηκε η ζήτηση στους ντόπιους παραγωγούς.

Από την παρουσίαση των δεδομένων του πίνακα 4.4 και συνυπολογίζοντας το γεγονός ότι δεν υπάρχουν υπολογισμένοι τόκοι ούτε για τα ίδια κεφάλαια που απαιτούνται ούτε για τυχόν δανεισμό από τράπεζες, είναι φανερό ότι η βιωσιμότητα της μονάδας εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τη λήψη δανείων. Σε επίπεδο αποκλειστικής απασχόλησης με την χοιροτροφία και συνεκτιμώντας το ιδιαίτερα μεγάλο κεφάλαιο που απαιτεί μία τέτοια επένδυση, θεωρείται σήμερα μάλλον αποτρεπτική η επένδυση σε αυτήν την παραγωγική δραστηριότητα χωρίς τη στήριξη της πολιτείας. Στην συγκεκριμένη όμως περίπτωση τα πράγματα είναι εμφανώς καλύτερα μια και το μέγεθος της μονάδας είναι μικρό, η χρονική ενασχόληση με αυτήν δεν είναι μεγάλη και μάλιστα σε περιπτώσεις ανάπτυξης παράλληλων και συγγενών δραστηριοτήτων (κρεοπωλείο και διάθεση των παραγώγων κατευθείαν στον τελικό καταναλωτή) μπορεί μία χοιροτροφική επιχείρηση να βελτιώσει σημαντικά τα οικονομικά της αποτελέσματα.

Πίνακας 4.5. Προβλεπόμενες ροές κεφαλαίου (σε €)

Κυκλος εργασιών	Περίοδος σχεδιασμού κατασκευής	1ο ΕΤΟΣ	2ο ΕΤΟΣ	3ο ΕΤΟΣ	4ο ΕΤΟΣ	5ο ΕΤΟΣ
A. Εισροές						
Κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων		44.160	44.160	44.160	44.160	44.160
Ίδια συμμετοχή	66.250					
Μακροπόθεσμα δάνεια	79.500					
Κεφάλαιο κίνησης		24.800				
Επιδότησεις	119.250					
Λοιπές πηγές						
ΣΥΝΟΛΟ Α	265.000	68.960	44.160	44.160	44.160	44.160
B. Εκροές						
Δαπάνες επένδυσης	265.000					
Τόκοι κεφαλαίου κίνησης		1.736				
Εξόφληση κεφαλαίου κίνησης		24.800				
Τόκο-χρεολύσια επενδυτικού δανείου		9.540*	11.852	11.852	11.852	11.852
Φόροι εισοδήματος		1.070	1.807**	1.884	1.954	2.019
Αμοιβή παραγωγού		15.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Λοιπές εκροές						
ΣΥΝΟΛΟ Β	265.000	52.146	33.659	33.736	33.816	33.871
Μεταβολή Κεφαλαίου Κίνησης (Α-Β)	0	16.814	10.501	10.424	10.344	10.289

* Απλή δόση. Περιλαμβάνει μόνο τόκους

** Ο φόρος υπολογίζεται στο ποσό που απομένει αν από τα "Κέρδη προ φόρων, τόκων και Αποσβέσεων" αφαιρεθούν οι τόκοι και οι αποσβέσεις, ληφθεί υπόψη το αφορολόγητο ποσό των 5.000 Ευρώ και χρησιμοποιηθεί ένας ενιαίος συντελεστής φορολόγησης 15%.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στις ταμειακές ροές που παρουσιάζονται στον πίνακα 4.5 για τα 5 πρώτα έτη λειτουργίας της εκμετάλλευσης. Το σενάριο που ακολουθήθηκε όσον αφορά τη χρηματοδότηση είναι το πλέον σύνηθες στην πράξη και αφορά ιδία συμμετοχή κατά 25% του επενδεδυμένου κεφαλαίου, 30% τραπεζικό δανεισμό και 45% επιδοτήσεις.

4.3 Προοπτικές χοιροτροφίας

Από τη σύγκριση των χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων μεταξύ Ελλάδος και των χοιροτροφικά αναπτυγμένων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι η χοιροτροφία της χώρας μας υστερεί ως προς ορισμένους βασικούς τεχνικοοικονομικούς συντελεστές, όπως είναι π.χ. ο αριθμός των απογαλακτιζόμενων και σφαγέντων χοιριδίων ανά χοιρομητέρα ετησίως, οι τιμές των ζωοτροφών, ο συντελεστής μετατρεψιμότητας της τροφής σε κρέας, κ.λπ. Σε κάποιους συντελεστές υπάρχει σημαντικότερη βελτίωση και οι «καλές» επιχειρήσεις έχουν σήμερα αποδόσεις ανάλογες των ευρωπαϊκών. Η διαφοροποίηση όμως που υπάρχει στις τιμές των ζωοτροφών είναι ανυπέβλητο εμπόδιο για την βελτίωση του κόστους παραγωγής. Το γεγονός της μη αξιοποίησης υποπροϊόντων στη διατροφή των χοίρων έχει οδηγήσει σε βελτιωμένη ποιότητα του παραγόμενου κρέατος αλλά και μεγαλύτερο κόστος παραγωγής. Σημαντικό γεγονός είναι επίσης η μικρή απασχόληση ειδικευμένων επιστημόνων, αν και ο κλάδος αυτός της ζωικής παραγωγής απασχολεί αναλογικά περισσότερους σε σχέση με τους άλλους, με πιθανή εξαίρεση τις ιχθυοκαλλιέργειες.

Εκτός όμως από τους προαναφερθέντες τεχνικοοικονομικούς συντελεστές και άλλοι λόγοι οδήγησαν τον δυναμικό αυτό κλάδο της ζωικής παραγωγής όχι απλώς σε στασιμότητα, αλλά σε σημαντική υποχώρηση, όπως είναι π.χ. τα υψηλά επιτόκια χρηματοδότησης, που συνετέλεσαν στην υπερχρέωση των περισσότερων χοιροτροφικών μονάδων, ο μη εκσυγχρονισμός τους δια μέσου αναπτυξιακών προγραμμάτων, η έλλειψη εγχώριου βελτιωμένου αναπαραγωγικού ζωικού πληθυσμού, ο έντονος ανταγωνισμός από την εισαγωγή νωπού χοιρινού κρέατος που προσφέρεται στην αγορά ως εγχώριο, τα νομοθετήματα της Ε.Ε. περί ευζωίας, κ.λπ.

Από τις δύο προαναφερθείσες κατηγορίες δυσμενών παραγόντων για την ελληνική χοιροτροφία η πρώτη μπορεί να ξεπεραστεί αν ληφθεί υπόψη ότι ο κλάδος αυτός της ζωικής μας παραγωγής διαθέτει αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό και εμπειρία έτσι ώστε με το κατάλληλο θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο στήριξης να επιτευχθεί αφενός μεν η επιθυμούμενη ανταγωνιστικότητα (ποσοτικά και ποιοτικά), αφετέρου δε η παραγωγή ποικιλομορφίας προϊόντων. Κι αυτό με την προϋπόθεση ότι η δεύτερη κατηγορία δυσμενών παραγόντων θα αντιμετωπισθεί επιτυχώς από την Πολιτεία.

Πράγματι, η μέγιστη πλειονότητα των χοιροτρόφων μας έχει αποδείξει ότι μπορεί να σταθεί ανταγωνιστικά στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής αγοράς, εφόσον τύχουν της δίκαιης στήριξης της Πολιτείας. Εκτός όμως της εντατικής χοιροτροφίας φαίνεται ότι υπάρχουν περιθώρια ανάπτυξης τόσο της βιολογικής, όσο και της εκτατικής χοιροτροφίας προς όφελος ενός σημαντικού αριθμού χοιροτρόφων κυρίως των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών της χώρας.

Σε κάθε περίπτωση η πολιτεία οφείλει να στηρίξει τον κλάδο αυτό για τους εξής λόγους:

- Η θέση του χοιρινού κρέατος στην πυραμίδα διατροφής είναι σημαντική. Παρά τις πεπαλαιωμένες απόψεις αρκετών ιατρών για το χοιρινό κρέας, σήμερα είναι πλέον αποδεδειγμένο ότι περιέχει μικρότερη ποσότητα ενδομυϊκού λίπους σε σχέση με το «υγιεινότερο» βοδινό κρέας. Το λίπος που υπάρχει στο χοίρειο κρέας είναι εξωτερικά του κρέατος και αφαιρείται εύκολα από εκείνον που δεν θέλει να το καταναλώσει. Επίσης η ποιότητα των λιπαρών οξέων είναι πολύ καλύτερη εκείνων που περιέχονται στο βόειο ή πρόβειο κρέας.
- Η απώλεια συναλλάγματος για την εισαγωγή χοίρειου κρέατος είναι ιδιαίτερα σημαντική.
- Η ανάπτυξη της χοιροτροφίας και γενικότερα της ζωικής παραγωγής μπορεί να στηρίξει την ανασυγκρότηση και ευζωία της Ελληνικής υπαίθρου.
- Η ζωική παραγωγή έχει αυξημένη πρόσθετη αξία σε σχέση με τη γεωργική παραγωγή. Η εκτροφή, διακίνηση, τυποποίηση κλπ διαδικασίες μπορούν να προσφέρουν νέες θέσεις εργασίας.

Εικόνα 5. Χοιρομητέρες στην ξηρά Περίοδο και χοιρίδια στα κελιά ανάπτυξης

- Η πολιτεία νομοθετεί μαζί με την Ε.Ε. χωρίς να λαμβάνει υπόψη την επιβάρυνση στο κόστος παραγωγής και κατά συνέπεια το κόστος απόκτησης των προϊόντων από τον καταναλωτή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η νομοθέτηση της ευζωίας, η οποία αλλάζει δραματικά τις ανάγκες σε χώρους για την εκτροφή των χοίρων. Οι αλλαγές αυτές σημαίνουν τεράστιες δαπάνες για την ανακατασκευή των χοιροστασίων ή πολλαπλασιάζουν το αναγκαίο κεφάλαιο για την κατασκευή νέων μονάδων. Σε μία σωστή, δίκαια και ισορροπημένη κοινωνία θα έπρεπε πρωταρχικό μέλημα των αντιπροσώπων μας να είναι η ευζωία των πολιτών και αφού αυτή εξασφαλισθεί τότε να προχωρήσει και στην εφαρμογή στην εκτροφή των ζώων.

Εικόνα 6. Ωρίμανση ωμού χοιρομηρίου (Prosciutto Crudo)

- Η πολιτεία θα πρέπει επίσης να ελέγξει πραγματικά το κύκλωμα διακίνησης ζωοτροφών. Από τη μία εξυπηρετεί μικροπολιτικές σκοπιμότητες, υποκύπτοντας πολλάκις στις ορέξεις διαφόρων αγροτοσυνδικαλιστών και αφετέρου θα πρέπει να διανέμει με ορθολογικότερο τρόπο τις άδειες εισαγωγής αυτών των υλών, προωθώντας συλλογικές και συνεταιριστικές πρακτικές .

Συμπερασματικά, οι προοπτικές ανάκαμψης της ελληνικής χοιροτροφίας μπορεί να μην είναι ιδανικές, πλην όμως μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ευνοϊκές με βάση τα επιτεύγματα προηγούμενων 10ετιών αρκεί να μην επαναληφθούν οι αδυναμίες που παρουσίασαν οι χοιροτρόφοι μας στο παρελθόν και οι άστοχες ενέργειες εκ μέρους της Πολιτείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΠΤΗΝΟ – ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Για την ίδρυση μιας πτηνοκτηνοτροφικής μονάδος απαιτούνται εγκρίσεις και άδειες που έχουν σκοπό την διασφάλιση της χωροταξίας, του περιβάλλοντος, και της καλής λειτουργικότητας της μονάδος.

Βασικό στοιχείο για την έκδοση των εγκρίσεων και των αδειών είναι η τήρηση καθορισμένων ελάχιστων αποστάσεων από ορισμένα ευαίσθητα σημεία οικισμούς δρόμοι κλπ (Αποστάσεις πτηνοκτηνοτροφικών μονάδων από ευαίσθητα σημεία - ΦΕΚ1/Δ/5.1.87). Επιπλέον για την προστασία από την σαλμονέλα (πτηνοτροφεία) δραστηριότητες που χρειάζονται προστασία θεωρούνται τα εκκολαπτήρια και οι μονάδες πατρογονικών για τις οποίες ορίζονται ελάχιστες αποστάσεις από αλλά πτηνοτροφεία, πτηνοσφαγεία κλπ (Ελάχιστες αποστάσεις -ΠΔ 224/98ΦΕΚ175/24.7.98). Η σειρά έκδοσής τους είναι η παρακάτω ενώ σημειώνεται δε ότι κάθε μία από αυτές, είναι προαπαιτούμενη για την έκδοση των επομένων.

Προέγκριση χωροθέτησης: Απαιτείται για τη διασφάλιση του χωροταξικού προγράμματος της περιοχής και εκδίδεται από τις περιφερειακές υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ (Υπ. Απ. 69269/5387 - ΦΕΚ 678/Β/25.10.90).

Απαιτείται μόνο για πτηνοτροφικές μονάδες δυναμικότητας άνω των 5.000 πτηνών και χοιροτροφικές με δυναμικότητα άνω των 20 χοιρομητέρων.

Έγκριση για τη διάθεση των υγρών αποβλήτων : Εκδίδεται από τη Δ/νση Υγιεινής της Νομαρχίας μετά από την υποβολή σχετικής μελέτης(Υπ. Απ . Υ1β/2000 ΦΕΚ343/Β/4.5.95).

Έγκριση περιβαλλοντικών όρων : Εκδίδεται μετά την υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στις Υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ. Στη μελέτη αυτή εξετάζεται κάθε παράγοντας που πιθανών μπορεί να επηρεάσει αρνητικά το περιβάλλον καθώς και μέτρα για την προστασία του. (Κ.Υ.Α 69269/55387-ΦΕΚ678/ΒΒ/25.10.90).

Άδεια ίδρυσης : Εκδίδεται από την τοπική αυτοδιοίκηση , μετά από εισήγηση της 6 μέλους νομαρχιακής επιτροπής σταβλισμού ζώων, την κατάθεση σχετικής μελέτης, καθώς και των δικαιολογητικών που είναι οι πάρα πάνω εγκρίσεις.(Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας –Υπ. Απ. Υ1β/2000ΦΕΚ343/Β/4.5.95). Σημειώνεται ότι για πτηνό-κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις δυναμικότητας μικρότερης από τρία (3) ισοδύναμα (ήτοι 3 αγελάδες, 150 αιγοπρόβατα, 450 ωτόκες όρνιθες, 750 κοτόπουλα πάχυνσης, κλπ.) δεν απαιτούνται: έγκριση περιβαλλοντικών όρων, άδεια ίδρυσης και άδεια λειτουργίας, παρά μόνο σχετική έγκριση από τον Περιφερειάρχη.

Οικοδομική άδεια : Εκδίδεται από την πολεοδομία.

Άδεια λειτουργίας : Εκδίδεται από την τοπική αυτοδιοίκηση, μετά την εισήγηση της 6μελούς νομαρχιακής επιτροπής σταβλισμού ζώων αφού ολοκληρωθεί η κατασκευή των κτιρίων και πριν μπουν ζώα σ' αυτά (Υπ.Απ.Υ1β/2000ΦΕΚ343/Β/4.5.95).

Όσον αφορά την ενίσχυση των επενδύσεων ισχύει ο νέος αναπτυξιακός νόμος (3908/2011) που απευθύνεται σε Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα που δραστηριοποιούνται ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε ένα εύρος κλάδων και τομέων της αγοράς εντός της Ελληνικής Επικράτειας.

Στις επιλέξιμες δραστηριότητες επενδύσεων περιλαμβάνεται και ο Πρωτογενής Τομέας (πλην εξαιρέσεων της ΕΕ) και ειδικότερα:

- Αλιεία και υδατοκαλλιέργειες
- Γεωργία
- Κτηνοτροφία

Η οικονομική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων καλύπτεται από τις διατάξεις του νόμου **3908/2011**, ο οποίος αναφέρεται στην: «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή». Τα είδη των ενισχύσεων αναφέρονται στο άρθρο 4:

1. Στα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α. Φορολογική απαλλαγή που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής υπολογίζεται ως ποσοστό επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας του καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση και συνιστά ισόποσο αφορολόγητο αποθεματικό.

β. Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και προσδιορίζεται ως ποσοστό αυτών.

γ. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και προσδιορίζεται ως ποσοστό επί της αξίας απόκτησης αυτών που εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις. Η επιδότηση της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη.

2. Οι ενισχύσεις των περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του συνολικού ποσοστού ενίσχυσης που χορηγείται στο επενδυτικό σχέδιο.

3. Όλες οι ανωτέρω μορφές ενισχύσεων μπορούν να παρέχονται μεμονωμένα ή συνδυαστικά, μέχρι του ανώτατου ποσοστού του Πίνακα του άρθρου 5 παράγραφος 5 του παρόντος νόμου.

4. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου για το ποσό που προβλέπεται να καλυφθεί με τραπεζικό δανεισμό, δύνανται να χρηματοδοτούνται με δάνεια χαμηλού κόστους, από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που συνεργάζονται με το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε.).

Όσον αφορά τα ποσοστά χρηματοδότησης αυτά αναφέρονται στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου:

1. Για τον καθορισμό του ποσοστού των περιφερειακών ενισχύσεων:

α. Η Επικράτεια χωρίζεται σε τρεις ζώνες κινήτρων (Α', Β', Γ') με κριτήριο το επίπεδο ανάπτυξης, σε σύγκριση με το μέσο όρο της χώρας, ήτοι:

Στην Α' Ζώνη κινήτρων, στην οποία ανήκουν οι Νομοί της Αττικής και της Βοιωτίας.

Στη Β' Ζώνη κινήτρων, στην οποία ανήκουν οι νομοί με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεγαλύτερο από το 75% του μέσου όρου της χώρας.

Στη Γ' Ζώνη κινήτρων, στην οποία ανήκουν οι νομοί με κατά κεφαλήν ΑΕΠ μικρότερο από το 75% του μέσου όρου της χώρας, η Περιφέρεια Ανατολικής

Μακεδονίας και Θράκης, τα νησιά των Περιφερειών Νοτίου και Βορείου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων, τα νησιά που ανήκουν διοικητικά σε νομούς της ηπειρωτικής Ελλάδας, καθώς και οι παραμεθόριοι νομοί της χώρας.

β. Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε Μεγάλες, Μεσαίες, Μικρές και Πολύ Μικρές, σύμφωνα με τη σχετική κατάταξη της Ε.Ε. [(Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008, Παράρτημα Ι (ΕΕ L 214 της 9.8.2008, σ. 38)].

2. Το ποσοστό ενίσχυσης κάθε επενδυτικού σχεδίου εξαρτάται από το μέγεθος του φορέα της επένδυσης και από το νομό στον οποίο υλοποιείται και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του ενσχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Ο καθορισμός των ποσοστών ενίσχυσης γίνεται, για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, με βάση το κατά το έτος 2007 κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) κάθε νομού, σε σχέση με τον κατά το ίδιο έτος μέσο όρο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας.

3. Ειδικότερα τα ποσοστά ενίσχυσης, κατά ζώνη κινήτρων, ανέρχονται:

α. Στην Α' ζώνη, σε 15% για Μεγάλες επιχειρήσεις, 20% για Μεσαίες επιχειρήσεις και 25% για Μικρές και Πολύ Μικρές επιχειρήσεις.

β. Στη Β' ζώνη, σε 30% για Μεγάλες επιχειρήσεις, 35% για Μεσαίες επιχειρήσεις και 40% για Μικρές και Πολύ Μικρές επιχειρήσεις.

γ. Στη Γ' ζώνη, σε 40% για Μεγάλες επιχειρήσεις, 45% για Μεσαίες επιχειρήσεις και 50% για Μικρές και Πολύ Μικρές επιχειρήσεις.

4. Σε κάθε περίπτωση, τηρούνται τα όρια του εγκεκριμένου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων 2007–2013 (2006/C 286/04, 23.11.2006). Τα ανωτέρω ποσοστά εντός των Ζωνών Α', Β' και Γ' υπόκεινται στους περιορισμούς του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων και εάν κάποιος νομός δικαιούται με βάση τις τρεις Ζώνες ενισχύσεων σε κάποια κατηγορία (Μεγάλες, Μεσαίες, Μικρές επιχειρήσεις) ποσοστό υψηλότερο από αυτό που επιτρέπει ο Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων, όπως ισχύει, τότε η ενίσχυση περιορίζεται στα όρια του Χάρτη.

5. Με βάση τα προαναφερόμενα κριτήρια τα ποσοστά ενισχύσεων ανά νομό και μέγεθος επιχείρησης παρουσιάζονται στο παράρτημα του οδηγού.

Σύμφωνα με το Άρθρο 3' του νόμου τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στις διατάξεις του παρόντος σε εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Απαλλαγής κατά κατηγορία, ενισχύονται για τις ακόλουθες δαπάνες:

α. Για υλικά περιουσιακά στοιχεία, όπως:

αα. Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτηριακών, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 40% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

αβ. Η αγορά πάγιων στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με μία παραγωγική μονάδα, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

- η μονάδα αυτή έχει παύσει τη λειτουργία της,
- αποκτάται από ανεξάρτητο επενδυτή,
- η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς,
- αφαιρούνται ενισχύσεις που έχουν ήδη χορηγηθεί πριν την αγορά.

αγ. Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού.

αδ. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση, εφόσον η

χρηματοδοτική μίσθωση περιλαμβάνει την υποχρέωση αγοράς αυτών κατά τη λήξη της μίσθωσης.

- β. Για άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως δαπάνες συστημάτων διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας, πιστοποιήσεις, προμήθειας και εγκατάστασης λογισμικού και συστήματος οργάνωσης της επιχείρησης, δαπάνες για τη μεταφορά τεχνολογίας μέσω της αγοράς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, ευρεσιτεχνιών, τεχνογνωσίας και μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων κ.ά. Τα άυλα πάγια στοιχεία πρέπει να αποτελούν αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού που θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο στην ενισχυόμενη επένδυση και θα αποκτώνται από τρίτους με τους όρους που ισχύουν στην αγορά. Επίσης θα πρέπει να εντάσσονται στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και να παραμένουν στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης που λαμβάνει την περιφερειακή ενίσχυση για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών. Το κόστος των ενισχυόμενων άυλων περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.
- γ. Για έργα και προγράμματα Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας που σχετίζονται με τη δραστηριότητα και τα προϊόντα της επιχείρησης και τα οποία εκτελούνται από την επιχείρηση είτε μόνη της είτε σε συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα και φορείς και με Ανώτατα και Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας και της Ε.Ε.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 13 παράγραφος 2, δεν ενισχύονται οι δαπάνες που αφορούν:

- α. Τα λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης.
- β. Την αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι (6) θέσεων.
- γ. Τα μέσα μεταφορών και ο εξοπλισμός μεταφορών για επενδυτικά σχέδια στον τομέα των μεταφορών.
- δ. Την αγορά επίπλων και σκευών γραφείου.
- ε. Τις εξαγόμενες ποσότητες και τη συγκρότηση ή τη λειτουργία δικτύου διανομής σύμφωνα με την παράγραφο 2α του άρθρου 1 του Γενικού Κανονισμού Απαλλαγής κατά κατηγορία.
- στ. Την αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Σε περίπτωση αγοράς κτηριακών εγκαταστάσεων δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της δαπάνης που αφορά την αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί.
- ζ. Την εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο της αξίας μηχανημάτων και λοιπών παγίων στοιχείων.
- η. Την ανέγερση ή επέκταση κτηριακών εγκαταστάσεων επί γηπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στον φορέα της επένδυσης, εκτός εάν τούτο έχει παραχωρηθεί από το Δημόσιο ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή έχει μισθωθεί για το σκοπό αυτόν, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών. Η δεκαπενταετής διάρκεια της μίσθωσης υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής της επένδυσης. Οι μισθώσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή καταρτίζονται και με ιδιωτικό έγγραφο. Το γνήσιο της υπογραφής του εγγράφου βεβαιώνεται από τη δημόσια οικονομική υπηρεσία στην οποία και κατατίθεται. Μετά την κατάθεσή του, το έγγραφο με το οποίο καταρτίζεται η μίσθωση μεταγράφεται στο γραφείο μεταγραφών της περιφέρειας του ακινήτου. Από τη μεταγραφή η μίσθωση έχει την ισχύ που ορίζεται στο άρθρο 618 του Αστικού Κώδικα.

θ. Μελέτες και αμοιβές συμβούλων. Κατ' εξαίρεση, οι δαπάνες αυτές ενισχύονται για επενδυτικά σχέδια νέων Μικρών και Μεσαίων επιχειρήσεων μέχρι ποσοστού 5% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου και έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000,00) ευρώ. Νέες, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, θεωρούνται οι επιχειρήσεις όταν, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής, δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες ίδρυσής τους, καθώς και αυτές που έχουν ιδρυθεί εντός των προηγούμενων είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από το χρόνο υποβολής της αίτησης.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ορίζονται οι προϋποθέσεις ενίσχυσης των δαπανών των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, λαμβανομένης υπόψη της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με όμοια απόφαση μπορούν επίσης να εξειδικεύονται ενισχυόμενες δαπάνες ανά είδος επένδυσης και να ορίζονται προϋποθέσεις ή περιορισμοί ενισχυόμενων δαπανών, καθώς και όρια συνολικού κόστους επένδυσης ανά είδος επενδυτικού σχεδίου.

Σημαντική είναι επίσης η μέριμνα του επενδυτικού νόμου, με την αξιοποίηση πόρων του ΕΣΠΑ, για τη στήριξη νέων επιχειρηματιών.

Με την «Επιχειρηματικότητα Νέων»:

- Καλύπτεται μέρος των λειτουργικών δαπανών της επιχείρησης (και δαπάνες leasing) σε βάθος πενταετίας, ώστε να στηριχτούν τα πρώτα βήματα του νέου επιχειρηματία

- Ενισχύονται και δαπάνες που αφορούν στη σύσταση της επιχείρησης.

- Προσφέρεται η δυνατότητα χρηματοδότησης μέρους του επενδυτικού σχεδίου και από άλλα καθεστώτα του επενδυτικού νόμου, αλλά και προγράμματα του ΕΣΠΑ, π.χ. «Νέα Καινοτομική Επιχειρηματικότητα»

- Παρέχεται η δυνατότητα πρόσθετης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου με χαμηλότοκα δάνεια μέσω του Ταμείου Επιχειρηματικότητας (ETEAN).

Τα παραπάνω αφορούν νέους επιχειρηματίες από 18 έως και 40 ετών.

Απευθύνεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είτε έχουν ιδρυθεί από 1-1-2011 και έπειτα, είτε δεν έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες ίδρυσής τους κατά το χρόνο κατάθεσης της επενδυτικής τους πρότασης.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο επιχειρηματίας να είναι κάτω των 40 ετών για τις ατομικές επιχειρήσεις, ενώ για τις υπόλοιπες εταιρικές μορφές μπορεί να συμμετέχει πρόσωπο κάτω των 40 ετών με πάνω από 50% στο εταιρικό κεφάλαιο και να ασκεί αποκλειστικά τη διαχείριση της εταιρίας.

Οι δραστηριότητες που εντάσσονται στη ρύθμιση είναι όλες οι οικονομικές δραστηριότητες, εκτός από αυτές που εξαιρούνται ρητά από το άρθρο 2 του Επενδυτικού Νόμου (3908/2011).

Το ελάχιστο ύψος επένδυσης που απαιτείται είναι 150.000 ευρώ για μικρές επιχειρήσεις και 100.000 ευρώ για πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Οι νέοι επιχειρηματίες μπορούν να λάβουν είτε επιχορήγηση ή /και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing).

Από τη συγκεκριμένη δράση ενισχύονται:

1. Η ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης, όπως:

- αμοιβές για νομικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης και παροχής συμβουλών που έχουν άμεση σχέση με τη δημιουργία της επιχείρησης
- τόκοι εξωτερικής χρηματοδότησης με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει το επιτόκιο αναφοράς

- μίσθωση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού παραγωγής
- ενέργεια, ύδρευση και θέρμανση, καθώς και διοικητικές επιβαρύνσεις και φόρους προς το Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως δημοτικά τέλη κ.α.
- μισθοδοσία βάσει συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας, όπου περιλαμβάνονται και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης

2. Δαπάνες χρηματοδοτικής μίσθωσης εγκαταστάσεων και εξοπλισμού παραγωγής.

Η ενίσχυση των παραπάνω δαπανών αφορά στα πέντε πρώτα χρόνια μετά την ίδρυση της επιχείρησης και μετά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στην αρμόδια υπηρεσία.

Το συνολικό ποσό της κρατικής ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί στη διάρκεια της 5ετίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100% του κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

Το συνολικό ποσό της επιχορήγησης μπορεί να φτάσει το 1.000.000 ευρώ στην περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης, ενώ χωρίς αυτή μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 500.000 ευρώ.

**ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΩΣ Π.Ο.Π & Π.Γ.Ε
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ**

**ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ), ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ
(ΠΓΕ) | & ΙΔΙΟΤΥΠΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΡΟΪΟΝ (ΙΠΠ)**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 1992 με τον κανονισμό 2081/92, η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε για πρώτη φορά το καθεστώς, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων και με τον κανονισμό 2082/92 το καθεστώς, για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. **Το 2006 με στόχο τη βελτίωση του συστήματος, οι παραπάνω κανονισμοί αντικαταστάθηκαν από τους 510/06 και 509/06 αντίστοιχα, χωρίς ωστόσο να μεταβληθεί το πεδίο εφαρμογής τους και η σκοπιμότητά τους.**

Σύμφωνα με τους παραπάνω κανονισμούς και στο πλαίσιο του επαναπροσανατολισμού της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), οι αγρότες έχουν τη δυνατότητα να στραφούν σε μορφές ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου, μέσω της διαφοροποίησης της γεωργικής παραγωγής. Επιπλέον παρέχεται η δυνατότητα αφενός στους παραγωγούς (ιδίως των μειονεκτικών και απομακρυσμένων περιοχών) να προωθήσουν ευκολότερα προϊόντα τους που παρουσιάζουν εξειδικευμένα χαρακτηριστικά, πετυχαίνοντας καλύτερες τιμές στην αγορά και βελτιώνοντας έτσι το εισόδημά τους και αφ' ετέρου στους καταναλωτές να αγοράζουν προϊόντα ποιοτικά, με εγγυήσεις για τη παραγωγή, επεξεργασία και τη γεωγραφική καταγωγή τους.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Όνομασία Προέλευσης

Ως «**Όνομασία Προέλευσης**», νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου που κατάγεται από αυτήν την περιοχή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα, του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον, που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες και του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

Γεωγραφική Ένδειξη

Ως «**Γεωγραφική Ένδειξη**» νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου που κατάγεται από αυτήν την περιοχή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα, του οποίου η συγκεκριμένη ποιότητα, η φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό μπορούν να αποδοθούν στη γεωγραφική αυτή καταγωγή και του οποίου η παραγωγή ή/και μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη περιοχή.

Παραδοσιακό Ιδιότυπο Προϊόν

Το «Παραδοσιακό Ιδιότυπο Προϊόν», είναι γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο που διαθέτει εγγενή χαρακτηριστικά, που το διακρίνουν σαφώς από άλλα παρεμφερή της ίδιας κατηγορίας και έχει αποδεδειγμένα χρησιμοποιηθεί στην Κοινοτική αγορά για περίοδο που καταδεικνύει μετάδοση μεταξύ γενεών. Τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά που διαθέτει το προϊόν αυτό μπορεί να αφορούν τα φυσικά, τα χημικά μικροβιολογικά ή οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του ή ακόμη τη μέθοδο ή τις συνθήκες παραγωγής του. Ο παραδοσιακός χαρακτήρας του συνίσταται στη χρησιμοποίηση πρώτων υλών, στην σύσταση, τον τρόπο παραγωγής ή και μεταποίησης του. Πέραν των παραπάνω για να καταχωριστεί ένα όνομα στο μητρώο, θα πρέπει το όνομα να είναι ιδιότυπο ή να εκφράζει τον ιδιότυπο χαρακτήρα του προϊόντος.

ΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ (10/2011), ΚΑΤΑΧΩΡΗΜΕΝΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΩΣ Π.Ο.Π (ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ) ΚΑΙ Π.Γ.Ε (ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ) ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια των Καν.(ΕΟΚ) 2081/92 & 510/06 του Συμβουλίου			
ΤΥΡΙΑ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Ανεβατό	ΠΟΠ	313060 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 24/18.01.94)
2	Γαλοτύρι	ΠΟΠ	313031 / 11-01-1994 (ΦΕΚ 8/11-01-94)
3	Γραβιέρα Αγράφων	ΠΟΠ	313045 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
4	Γραβιέρα Κρήτης	ΠΟΠ	313047 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
5	Γραβιέρα Νάξου	ΠΟΠ	313071 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 23/18-01-94) & 318849/21-8-2008 (ΦΕΚ 1725/28-8-2008)
6	Καλαθάκι Λήμνου	ΠΟΠ	313044 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
7	Κασέρι	ΠΟΠ	313027 / 11-01-1994 (ΦΕΚ 8/11-01-94)
8	Κατίκι Δομοκού	ΠΟΠ	313048 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
9	Κεφαλογραβιέρα	ΠΟΠ	313032 / 11-01-1994 (ΦΕΚ 8/11-01-94)
10	Κοπανιστή	ΠΟΠ	313046 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
11	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	ΠΟΠ	313058/17-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94)
12	Μανούρι	ΠΟΠ	313028 / 11-01-1994 (ΦΕΚ 8/11-01-94)
13	Μετσοβόνη	ΠΟΠ	313070 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 23/18-01-94)
14	Μπάτζος	ΠΟΠ	313057/17-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94)
15	Ξυνομυζήθρα Κρήτης	ΠΟΠ	313051 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 18/14-01-94)
16	Πηχτόγαλο Χανίων	ΠΟΠ	313062 / 17-01-1994 (ΦΕΚ 24/18.01.94)
17	Σαν Μιχάλη	ΠΟΠ	313069 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 23/18-01-94)
18	Φέτα	ΠΟΠ	313025 / 11-01-1994 (ΦΕΚ 8/11-01-1994)
19	Σφέλα	ΠΟΠ	313056/17-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94)
20	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	ΠΟΠ	313063/17-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94)
21	Ξύγαλο Σητείας ή Ξίγαλο Σητείας	ΠΟΠ	C312/2010 ΣΕΛ.25 (L200/2011 σελ.12)

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) &
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ)
στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου**

ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Μαστιχέλαιο Χίου	ΠΟΠ	317707 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου			
ΑΛΛΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Κρόκος Κοζάνης	ΠΟΠ	C207 / 1998 σελ.2 (L046/20.02.99)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ			
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια των Καν.(ΕΟΚ) 2081/92 & 510/06 του Συμβουλίου			
ΑΛΛΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΩΪΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ			
A/A	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια	ΠΟΠ	313049 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
2	<i>Αρνάκι Ελασσόνας</i>	<i>ΠΟΠ</i>	<i>C307/2010 σελ.24 (L195/2011 σελ.34)</i>
2	<i>Κατσικάκι Ελασσόνας</i>	<i>ΠΟΠ</i>	<i>C323/2010 σελ.31 (L260/2011 σελ.3)</i>

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ			
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου			
ΓΟΜΕΣ - ΡΗΤΙΝΕΣ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Τσίκλα Χίου	ΠΟΠ	317707 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
2	Μαστίχα Χίου	ΠΟΠ	317707 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ			
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια των Καν.(ΕΟΚ) 2081/92 & 510/06 του Συμβουλίου			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1. ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ			
1	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	ΠΟΠ	379576 / 23-08-1993 (ΦΕΚ 677/2-09-93)
2	Λυγουριό Ασκληπείου	ΠΟΠ	440327 / 15-11-1993 (ΦΕΚ 871/26-11-93)
3	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	ΠΟΠ	415116 / 28-09-1993 (ΦΕΚ 769/30-09-93)
4	Κροκεές Λακωνίας	ΠΟΠ	317738 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 24/18-01-94)

5	Πέτρινα Λακωνίας	ΠΟΠ	317714 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
6	Κρανίδι Αργολίδας	ΠΟΠ	315790 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 15/14-01-94)
7	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	ΠΟΠ	371573 / 19-07-1993 (ΦΕΚ 574/2-08-93)
8	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	ΠΟΠ	371575 / 19-07-1993 (ΦΕΚ 575/2-08-93)
9	Λακωνία	ΠΓΕ	444282 / 23-12-1993 (ΦΕΚ 955/31-12-93)
10	Χανιά Κρήτης	ΠΓΕ	379563 / 20-08-1993 (ΦΕΚ 821/7-10-93)
11	Κεφαλονιά	ΠΓΕ	315782 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 15/14-01-94)
12	Ολυμπία	ΠΓΕ	392926 / 31-08-1993 (ΦΕΚ 745/27-09-93)
13	Λέσβος ή Μυτιλήνη	ΠΓΕ	371579 / 19-07-1993 (ΦΕΚ 575/2-08-93)
14	Πρέβεζα	ΠΓΕ	440329 / 15-11-1993 (ΦΕΚ 871/26-11-93)
15	Ρόδος	ΠΓΕ	315783 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 15/14-01-94)
16	Θάσος	ΠΓΕ	440305 / 11-11-1993 (ΦΕΚ 871/26-11-93)
17	Καλαμάτα	ΠΟΠ	379567 / 20-08-1993 (ΦΕΚ 821/7-10-93)
18	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	ΠΟΠ	371571 / 19-07-1993 (ΦΕΚ 574/2-08-93)
19	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	ΠΟΠ	440339 / 18-11-1993 (ΦΕΚ 878/6-12-93)
20	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	ΠΟΠ	440338 / 18-11-1993 (ΦΕΚ 878/6-12-93)
21	Σάμος	ΠΓΕ	371572 / 19-07-1993 (ΦΕΚ 574/2-08-93)
22	Ζάκυνθος	ΠΓΕ	379565 / 20-08-1993 (ΦΕΚ 669/2-09-93)
23	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θραψανό	ΠΟΠ	C241 / 2001 σελ. 12
24	Φοινίκι Λακωνίας	ΠΟΠ	C180 / 2001 σελ. 10
25	Άγιος Ματθαίος	ΠΓΕ	C321 / 2003 σελ. 43
26	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Τροιζηνία	ΠΟΠ	C128 / 2006 σελ. 11
27	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Σέλινο Κρήτης	ΠΟΠ	C232 / 2009 σελ. 27 (L118/2010 σελ.8)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 510/06 του Συμβουλίου			
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΡΤΟΠΟΪΪΑΣ - ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Κρητικό Παξιμάδι	ΠΓΕ	

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια των Καν.(ΕΟΚ) 2081/92 & 510/06 του Συμβουλίου			
ΦΡΟΥΤΑ –ΛΑΧΑΝΙΚΑ – ΞΗΡΟΙ ΚΑΡΠΟΙ - ΟΣΠΡΙΑ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Ακτινίδιο Σπερχειού	ΠΟΠ	319101 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94) 296533/18-01-1995 (ΦΕΚ 58/31-01-95)
2	Κελυφωτό φυσιόκι Φθιώτιδας	ΠΟΠ	317706 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 18/14-01-94)
3	Κούμ Κουάτ Κέρκυρας	ΠΓΕ	317718 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
4	Ξερά σύκα Κύμης	ΠΟΠ	313420 / 07-01-1994 (ΦΕΚ 6/11-01-94)
5	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	ΠΟΠ	315774 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)

6	Τσακώνικη μελιτζάνα Λεωνιδίου	ΠΟΠ	444266 / 16-12-1993 (ΦΕΚ 934/24-12-93)
7	Φυστίκι Μεγάρων	ΠΟΠ	317705/14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
8	Φυστίκι Αίγινας	ΠΟΠ	317710 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 18/14-01-94)
9	Σύκα Βραβρώνας Μαρκοπούλου Μεσογείων	ΠΓΕ	317708 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 18/14-01-94)
10	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	ΠΟΠ	317716 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 16/14-01-94)
11	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	ΠΟΠ	317729 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 23/18-01-94)
12	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	ΠΟΠ	315778 / 14-01-1994 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
13	Ροδάκινα Νάουσας	ΠΟΠ	317735 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 23/18-01-94)
14	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	ΠΓΕ	113 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94)
15	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	ΠΓΕ	114 / 18-01-1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94) 301066/13-05-2009 (ΦΕΚ 1007 Β)
16	Φασόλια (γίγαντες ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	ΠΓΕ	112 / 18 - 01 - 1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94) 301066/13-05-2009 (ΦΕΚ 1007 Β)
17	Φασόλια (πλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	ΠΓΕ	111 / 18 - 01 - 1994 (ΦΕΚ 25/18-01-94) 301067/13-05-2009 (ΦΕΚ 1007 Β)
18	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	ΠΟΠ	442597/22-11-1993 (ΦΕΚ 864/26-11-1993)
19	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	ΠΓΕ	C166 / 2001 σελ.29
20	Ακτινίδιο Πιερίας	ΠΓΕ	C76 / 2002 σελ.7
21	Μήλο Καστοριάς	ΠΓΕ	C67 / 2002 σελ.28
22	Φασόλια Γίγαντες-Ελέφαντες Καστοριάς	ΠΓΕ	L203 / 2003 σελ.9
23	Σταφίδα Ζακύνθου	ΠΟΠ	C179/ 2007 σελ.19 (L141 / 2008 σελ.11)
24	Φάβα Σαντορίνης	ΠΟΠ	C179/ 2007 σελ.19 (L266 / 2010 σελ.54)
25	Φιρίκι Πηλίου	ΠΟΠ	C222/2010 σελ.9 (L110/2011 σελ.16)
26	Σταφίδα Ηλείας	ΠΓΕ	C233/2010 σελ.20 (L122/2011 σελ.65)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) & ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ) στα πλαίσια του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου			
ΨΑΡΙΑ ΜΑΛΑΚΙΑ ΝΩΠΑ ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΑ			
A/A	ΠΡΟΙΟΝ / ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Κατηγορία αναγνώρισης ΠΟΠ ή ΠΓΕ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
1	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	ΠΟΠ	269858 / 05-01-1994 (ΦΕΚ 3/07-01-94)

Στους παραπάνω πίνακες, καταγράφονται όλα τα πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα της Ελλάδας μέχρι σήμερα, ως ΠΟΠ & ΠΓΕ από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Οκτώβριος του 2011).

Στα προϊόντα της Ζωικής Παραγωγής (νωπά κρέατα και κρεατοσκευάσματα), πέραν από το αρνάκι και κατσικάκι Ελασσόνας τα οποία πιστοποιήθηκαν τελευταία (τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο του 2011 αντίστοιχα), δεν υπάρχουν άλλες πιστοποιήσεις, αντίθετα

στις άλλες χώρες της Ε.Ε υπάρχουν πληθώρα Πιστοποιημένων προϊόντων στις δύο αναφερόμενες κατηγορίες.

Το Τμήμα Ζωικής Παραγωγής Λάρισας με επικεφαλής τον Καθηγητή Ζωοτεχνίας Δρ. Παναγιώτη Γούλα και σε συνεργασία με τα τμήματα του ΤΕΙ/Λάρισας (Ζωικής Παραγωγής, Δασοπονίας, Διοίκησης & Διαχείρισης Έργων), την Κτηνιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα ΕΘΙΑΓΕ Λάρισας & Θεσσαλονίκης, την Κτηνιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και με 56 ακόμη επιστήμονες, συνέταξαν τις μελέτες (14) και πιστοποίησαν τα αρνιά και κατσίκια γάλακτος Ελασσονας ως Π.Ο.Π από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι οι πρώτες πιστοποιήσεις οι οποίες έγιναν στην Ελλάδα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στον τομέα των κρεάτων. Οι αναφερόμενες εγκρίσεις θα δώσουν προστιθέμενη αξία στα δύο προϊόντα και θα παραχθούν κρέατα για την κατανάλωση με τις αυστηρές προδιαγραφές του Καν. 510/2006.

Πέραν των αναφερομένων παραπάνω, υπάρχουν αιτήματα για αξιολόγηση πιστοποίησης ως ΠΟΠ & ΠΓΕ στην Ευρωπαϊκή Ένωση των εξής παρακάτω Γεωργικών Προϊόντων (βρίσκονται σε διαδικασία ελέγχου):

- **Μανταρίνι Χίου**
- **Πατάτα Νάξου**
- **Αγουρέλαιο Χαλκιδικής**
- **Ξηρά σύκα Ταξιάρχη**
- **Φασόλια Βανίλιες Φενέου**
- **Τοματάκι Σαντορίνης**

Η Ελλάδα έχει πολύ καλές προϋποθέσεις για την πιστοποίηση προϊόντων διότι :

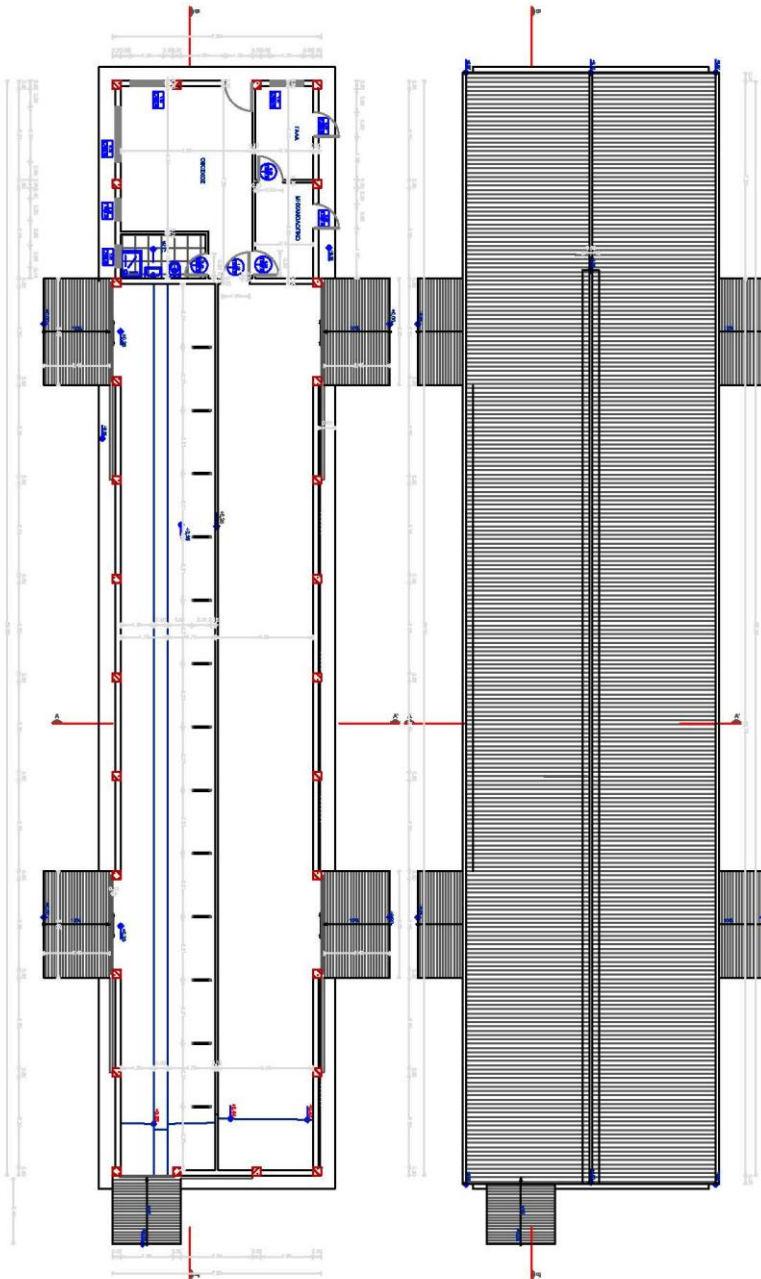
- Έχει πολλές ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις (με ποικιλία υψομέτρων)
- Πλούσια χλωρίδα με πολλά αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά
- Έχει ντόπιες ποικιλίες (για τις καλλιέργειες) και φυλές ζώων
- Ο πληθυσμός έχει διαχρονική ενασχόληση με τις εκτροφές και τις καλλιέργειες.
- Τα παραγόμενα Προϊόντα σήμερα, έχουν ζήτηση στην αγορά και είναι ένας βασικός παράγων ανάπτυξης εκτός των άλλων είναι και η Πιστοποίηση Αγροτικών προϊόντων σε ΠΟΠ,ΠΓΕ ή ΙΠΠ, για να δώσει προστιθέμενη αξία στα προϊόντα αυτά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Gadd J. (2011). Modern Pig Production Technology. Nottingham University Press.
- Δεληγιάννης Κ., Κουκούλας Θ., Κόκκας Σ., Χατζηζήσης Λ. (2009). Σημειώσεις Αιγοπροβατοτροφίας. ΤΕΙ Λάρισας.
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΜΕΑ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑΣ. ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2007.
- Ζυγογιάννης Δ. (2006). Εκτροφή και παθολογία του προβάτου. Εκδόσεις Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη.
- Ζυγογιάννης Δ., Κατσαούνης Ν. (2009). Γιδοτροφία. Εκδόσεις Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη.
- Θεοδωρόπουλος Α., Στρατηγικός Επιχειρηματικός Σχεδιασμός, Εκδ. Προπομπός, Αθήνα 2003.
- ΙΟΒΕ (<http://www.iobe.gr>), Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, Ειδική Έκθεση για την επιχειρηματικότητα 2004-2005
- Καντάς Δ. Σημειώσεις μαθήματος Διατροφή Ι. Τμήμα Ζωικής Παραγωγής ΤΕΙ Λάρισας, Λάρισα 2005.
- Κατσαούνης Ν. (2000). Βοοτροφία. Εκδόσεις Σύγχρονη Παιδεία, Θεσσαλονίκη.
- Κιτσοπανίδης Γ., Οικονομική Ζωικής Παραγωγής, Εκδ. Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2006.
- ΚΠΣ 2000-2006 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα" [ΕΠΑΝ] Υπουργείο Ανάπτυξης
- Μέργος Γ. και Παπαγεωργίου Κ., Εξελίξεις και Προοπτικές του Αγροτικού Τομέα, Εκδ. Α. Σταμούλη, Αθήνα 2005.
- Π. Γούλας, Δ. Καντάς, Ι.Μ. Γούλα, Κ.Β. Πετρωτός, Β. Σπύρου, Π. Τζήμας, Γ. Ρήγας, Δ. Κουλουκτσής, Σ. Κόκκας, Α. Μουλάς. Πιστοποίησης κρέατος αρνιών και κατσικιών γάλακτος περιοχής Ελασσόνας ως ΠΟΠ (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης). 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο τεχνολογίας Ζωικής Παραγωγής. Θεσσαλονίκη, 4 Φεβρουαρίου 2011.
- Παπαδάκης Β., Στρατηγική των επιχειρήσεων, Εκδ. Μπένου, Αθήνα 1999.
- Ρογδάκης, Ε. (2006). Γενική ζωοτεχνία. Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
- Φαναριώτη Π., Αρχές Οργανώσεως και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Εκδ. Α. Σταμούλης, Αθήνα 2001.
- Χατζημηνάογλου Ι. (2006). Πρόβατα και Αίγες στην Ελλάδα και στον κόσμο. Εκδόσεις Γιαχούδη, Θεσσαλονίκη.

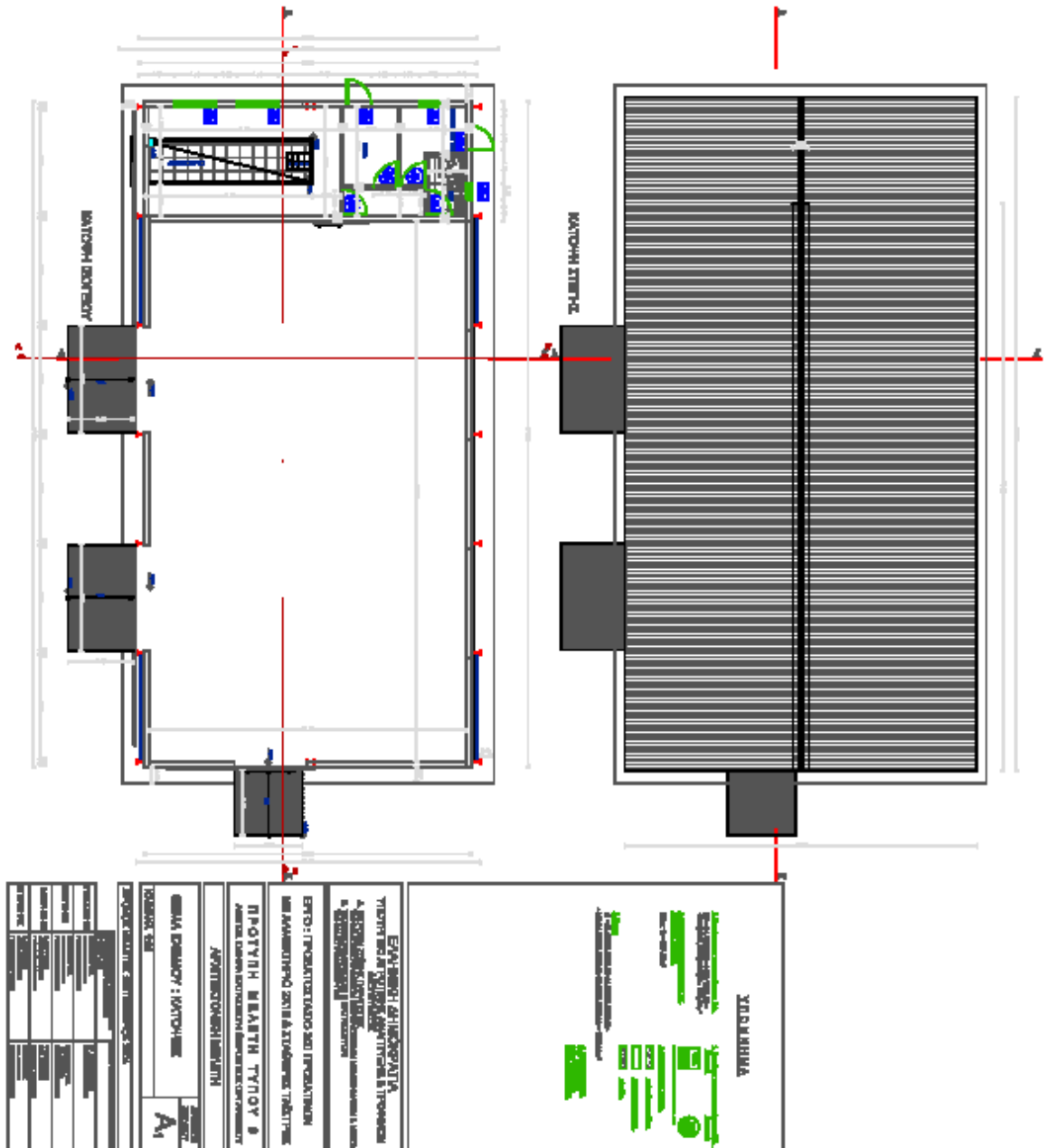
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΟΨΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 28 ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

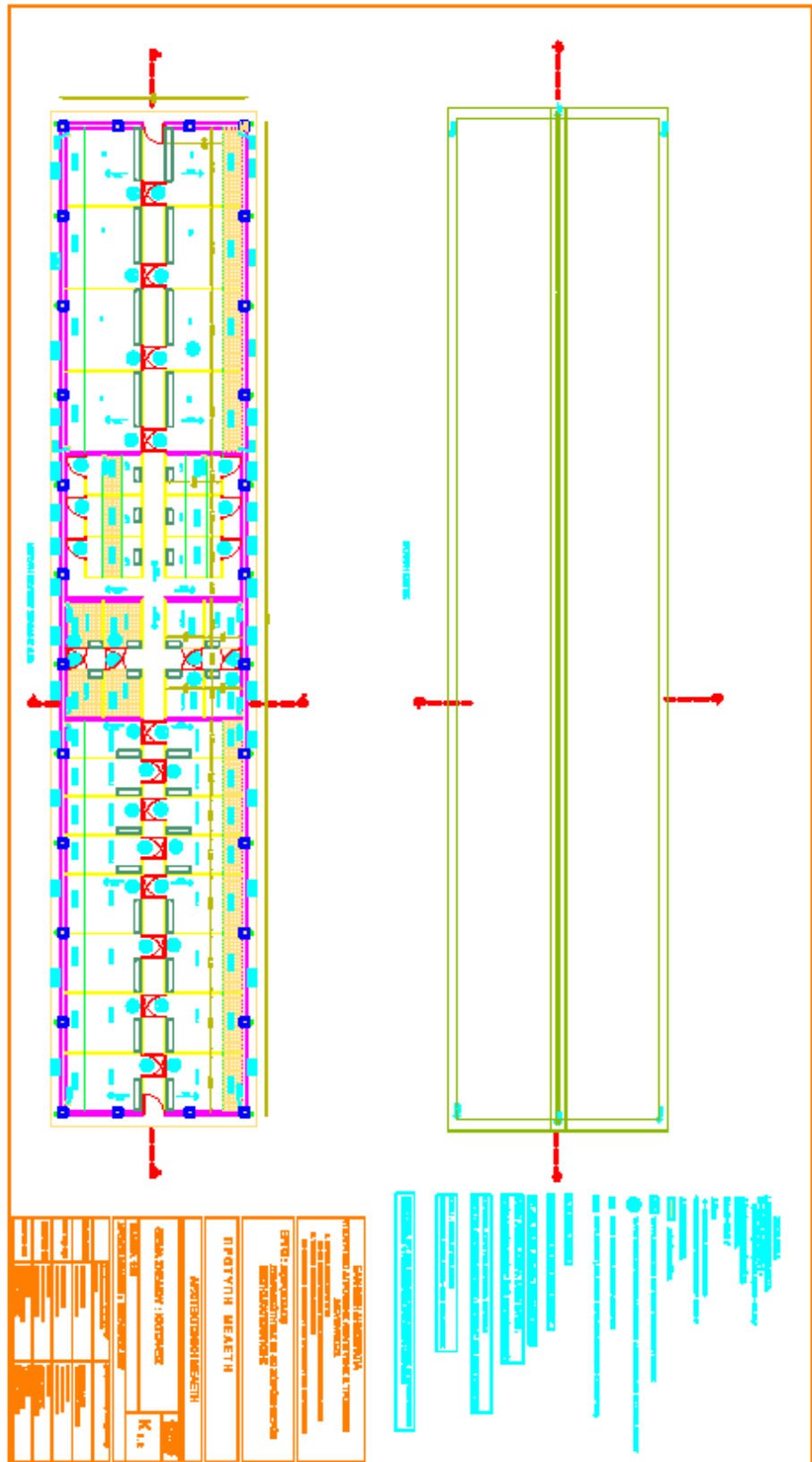
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ		
Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Αγροτική Ανάπτυξη & Τροφίμα		
Β. ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΤΕΩΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΕΡΓΟ : ΣΤΑΒΛΟΣ 28 ΘΕΣΕΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΒΑΝΔΙΣΜΟΥ.		
ΠΡΟΤΥΠΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΥΠΟΥ 3 ΜΗΤΗ ΚΑΥΛΑΝΕΤΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΥΜΑΚΙΟΥ ΔΑΧΥΠΕΤΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ		
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΑΤΟΨΕΙΣ		ΦΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΚΩΔΙΚΟΣ 150		A1
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΦΕΡΟΤΥΠΟΣ 2008		
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΡΓΟ	ΦΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ
Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Αγροτική Ανάπτυξη & Τροφίμα	ΕΡΓΟ : ΣΤΑΒΛΟΣ 28 ΘΕΣΕΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΒΑΝΔΙΣΜΟΥ.	A1
Β. ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΤΕΩΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΕΡΓΟ : ΣΤΑΒΛΟΣ 28 ΘΕΣΕΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΒΑΝΔΙΣΜΟΥ.		
ΠΡΟΤΥΠΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΥΠΟΥ 3 ΜΗΤΗ ΚΑΥΛΑΝΕΤΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΥΜΑΚΙΟΥ ΔΑΧΥΠΕΤΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ		
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΑΤΟΨΕΙΣ		
ΚΩΔΙΚΟΣ 150		
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΦΕΡΟΤΥΠΟΣ 2008		
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΡΓΟ	ΦΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ
Α. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Αγροτική Ανάπτυξη & Τροφίμα	ΕΡΓΟ : ΣΤΑΒΛΟΣ 28 ΘΕΣΕΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΒΑΝΔΙΣΜΟΥ.	A1
Β. ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΤΕΩΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΕΡΓΟ : ΣΤΑΒΛΟΣ 28 ΘΕΣΕΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΣΥΒΑΝΔΙΣΜΟΥ.		
ΠΡΟΤΥΠΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΥΠΟΥ 3 ΜΗΤΗ ΚΑΥΛΑΝΕΤΗ ΦΕΡΟΝΤΟΣ ΟΡΥΜΑΚΙΟΥ ΔΑΧΥΠΕΤΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ		
ΘΕΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ : ΚΑΤΟΨΕΙΣ		
ΚΩΔΙΚΟΣ 150		
ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΦΕΡΟΤΥΠΟΣ 2008		

ΚΑΤΟΨΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 200 ΠΡΟΒΑΤΙΝΩΝ & ΑΙΓΩΝ

ΚΑΤΟΨΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 30 ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΩΝ

ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΑΘΜΗΣ 0.60

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ Ν. 3908/2011

Περιφέρειες	Νομοί	ΑΕΠ 2007 (Μέσος Όρος Χώρας = 100)	Ζώνες	Όρια Εγκεκριμένου ΧΠΕ	Ποσοστά ενίσχυσης		
					Μεγάλες επιχει- ρήσεις	Μεσαίες επιχει- ρήσεις	Μικρές και Πολύ Μικρές επιχει- ρήσεις
Νότιο Αιγαίο	Κυκλάδων	114,66	Γ	15%	15%	25%	35%
	Δωδεκανήσου	102,69	Γ	15%	15%	25%	35%
Στερεά Ελλάδα	Φθιώτιδος	84,05	Β	15%	15%	25%	35%
	Φωκίδος	75,54	Β	20%	20%	30%	40%
Κεντρική Μακεδονία	Ευβοίας	81,79	Β	15%	15%	25%	35%
	Βοιωτίας Ευρυτανίας	148,17	Α	15%	15%	20%	25%
	Θεσσαλονίκης	53,45	Γ	20%	20%	30%	40%
	Χαλκιδικής	85,56	Β	30%	30%	35%	40%
	Κιλκίς	78,66	Β	30%	30%	35%	40%
	Πέλλας	79,31	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ημαθίας	64,66	Γ	30%	30%	40%	50%
	Πιερίας	71,55	Γ	30%	30%	40%	50%
	Σερρών	64,44	Γ	30%	30%	40%	50%
	Γρεβενών	56,47	Γ	30%	30%	40%	50%
Δυτική Μακεδονία	Κοζάνης	64,44	Γ	30%	30%	40%	50%
	Φλώρινας Καστοριάς	92,78	Β	30%	30%	35%	40%
Αττική Θεσσαλία	Αττικής	73,60	Γ	30%	30%	40%	50%
	Λάρισας	68,00	Γ	30%	30%	40%	50%
	Μαγνησίας Καρδίτσας	134,48	Α	20%	15%	20%	25%
	Τρικάλων	76,51	Β	30%	30%	35%	40%
	Κέρκυρας	87,72	Β	30%	30%	35%	40%
Ιόνια	Λευκάδας	54,42	Γ	30%	30%	40%	50%
	Κεφαλληνίας	61,75	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ζακύνθου	74,78	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ηρακλείου	74,68	Γ	30%	30%	40%	50%
	Χανίων	91,16	Γ	30%	30%	40%	50%
Κρήτη	Λασιθίου	101,62	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ρεθύμνης	92,67	Β	30%	30%	35%	40%
	Λακωνίας Μεσσηνίας	91,70	Β	30%	30%	35%	40%
	Κορινθίας	94,61	Β	30%	30%	35%	40%
Πελοπόννησος	Αρκαδίας Αργολίδας	82,22	Β	30%	30%	35%	40%
	Λέσβου	65,63	Γ	30%	30%	40%	50%
	Χίου	67,67	Γ	30%	30%	40%	50%
	Σάμου	106,36	Β	30%	30%	35%	40%
	Καβάλας	98,06	Β	30%	30%	35%	40%
Β. Αιγαίο	Ξάνθης	78,99	Β	30%	30%	35%	40%
	Ροδόπης	71,88	Γ	30%	30%	40%	50%
	Δράμας	85,45	Γ	30%	30%	40%	50%
Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	Εβρου	72,95	Γ	30%	30%	40%	50%
	Ιωαννίνων	76,19	Γ	40%	40%	45%	50%
	Άρτας	64,98	Γ	40%	40%	45%	50%
	Πρέβεζας	57,54	Γ	40%	40%	45%	50%
	Θεσπρωτίας	63,15	Γ	40%	40%	45%	50%
Ήπειρος	Αχαΐας	69,18	Γ	40%	40%	45%	50%
	Αιτ/νίας	78,66	Γ	40%	40%	45%	50%
	Ηλείας	61,64	Γ	40%	40%	45%	50%
Δυτική Ελλάδα		71,23	Γ	40%	40%	45%	50%
		75,22	Γ	40%	40%	45%	50%
		77,48	Γ	40%	40%	45%	50%
		60,24	Γ	40%	40%	45%	50%
	52,26	Γ	40%	40%	45%	50%	

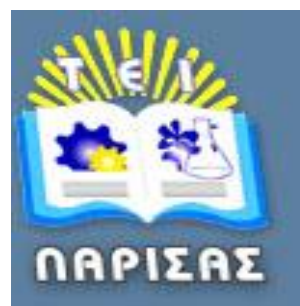
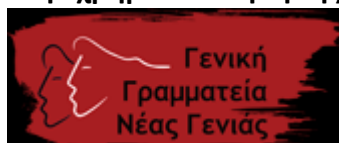
ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ		
ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ, Αρ. Φύλλου 1964, 21 Δεκεμβρίου 2010		
Λεπτομέρειες εφαρμογής για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος ενισχύσεων για την ενθάρρυνση των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.		
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9		
(Το Παράρτημα 9 αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Υ.Α. 11308/16-11-2010)		
ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄		
Κατά κατηγορία επενδύσεων		
9.1 Ρεαλιστικό κόστος υλοποίησης σταβλικών – μελισσοκομικών εγκαταστάσεων		
Πίνακας 6. Κτίρια συμβατικής κατασκευής (ρεαλιστικό κόστος)		
	ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΑΠΑΝΗ	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	(€/m ² κτιρίου)	(€/ζώο)
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής περιορισμένου σταβλισμού	220	3.200/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλ/γής ελεύθερου σταβλισμού ατομικών θέσεων 210 3.600/αγελάδα	210	3.300/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής ελεύθερου σταβλισμού χωρίς ατομικές θέσεις, σε στρωμνή	180	3.300/αγελάδα
Αιγοπροβατοστάσια	210	580/προβατο-αίγα
Χοιροστάσια μικτής κατεύθυνσης	230	5.300/χοιρομνήμετρα
Αποθήκη	210	
Αρμεκτήριο	380	
Χώρος εξυπηρέτησης προσωπικού	360	
Υπόστεγα σανών	110	
Πίστες ενσίρωσης	22	
Περίφραξη	19 €/μέτρο	
	60	2.100/αγελάδα
Στάβλος αγελάδων γαλακτοπαραγωγής περιορισμένου σταβλισμού (τύπου τολ)	100	2.140/αγελάδα
	120	2.160/αγελάδα
	60	275/προβατο – αίγα
Αιγοπροβατοστάσια (τύπου τολ)	100	350/προβατο – αίγα
	120	390/προβατο – αίγα

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΕΑΣ
Στο πλαίσιο του προγράμματος
«Επιστημονική Υποστήριξη Νέων
Αγροτών»

με την χρηματοδότηση της

Τμήμα Ζωικής Παραγωγής